

МИХАЙЛО БОРОВИК

ПРАВДА У КРИТИЦІ

ВІЛСОНВІЛ

1971

КАНАДА

МИХАЙЛО БОРОВИК

ПРАВДА У КРИТИЦІ

diasporiana.org.ua

ВІД АВТОРА

Здорова критика — це чиста вода, яка, хоч і намочить, проте не забруднить, а тільки обмие бруд. Я написав цю книжку, щоб у ній читач міг задовольнитись не вузькою критикою минулого чи сучасного, а головна ціль мого видання — це пов'язання нашого фізичного, минулого, сучасного і майбутнього з нашою духовістю. Наприклад, я тут підіймаю комуністичну маску і показую її духовість сучасну і майбутню. Як то не один учора ще був диктатором, а сьогодні опинився на червоному смітнику. Так само я показав і наших письменників, журналістів та інших працівників пера, що їх духовість така бідна, що український нарід нічого не може знайти позитивного для того, щоб їх твори поставити поруч із нашими дійсними поетами і письменниками.

Релігію я з'ясував так, що в Бога ми всі рівні. Те, що я поставив тезу, що українці одержали краще благословення від інших народів, то всі з цим погодяться. Бог цінить людські муки і нагороджує за всі страждання Своєю щедротою. Український нарід найбільше покривджений своїми сусідами. Отже, я поставив твердження, що Бог їх за це краще нагородить.

Щодо наших мертвих, то я зв'язую їх духовість із нашою духовістю, щоб ми творили одну духовість. Вчорашній наш лицар, який загинув на полі бою, а ми, що залишилися, не забуваймо про нього, творім із ним одну духовість.

Коли ми віримо в Бога, то тим самим ми віримо й у вічність. Отже, наші батьки знаходяться у вічності. Не забуваймо про них. Цим ми скрипляємо свою віру, а разом із цим скрипляємо свою націю.

Я показав фашистів, як тих, що дурили світ і далі це роблять. Своїх посмітників, що не вмють самі щось поважне творити, а лізуть на смітник червоних або брунатних, я теж не минув. Не минув і наших лідерів різного покрою та показав їм їхню духову майбутність. Вірні куми — це ті новотвори, що в хаосі ще більший хаос творять, не вмють чогось кра-

щого зробити. Пророки — це всім людям осторога перед обманцями.

Додав трошки гумору, щоб веселіший був кінець. Але й гумор пов'язаний із щирою правдою.

Не забороняю критикувати й мене, але тільки всебічно й по правді.

М. Боровик

СОН

Не тільки біблійному Данилові снилося про вавилонського царя Навуходоносора, а ось і мені, бідній Кропиві, снилося, хоч не про царя, а півцаря. Чому це так, що історія зве його півцарем? А тому, що він був довгі роки півцарем над Україною, бо справжній цар Сатлін сидів у Москві, а Микита Хрущов у Києві, як півцарок. Хоч Хрущов згодом і виліз на трон справжнього царя, то його царювання тривало дуже коротко, а тому історія записала його на своїх сторінках, як півцарка.

Тепер розкажу про причину сну. Я жив на фермі. Старість перервала моє фармування. Зимою ночі довгі, вже й телебачення огидло зі своїми дикими гіпівськими піснями. Очі почали темніти. Не знаю від чого — чи від телебачення, чи від старости. Ось одного дня чую стукіт у двері. Я виходжу, аж гарний інтелігент мені каже: “Я продаю різну медицину. Може вам щось потрібне? Може вам бракує щось у жолудку? Може вам не спиться? Може у вас погане почуття, брак радості? Я і на такі хвороби маю медицину. Почула моя дружина цю новину і відразу крикнула: Оцього нам бракує! Покажи, містер!” Той поглянув по хаті, вийняв маленький пакуночок, що містив у собі 20 таблеток, та сказав: “Тут є 20 таблеток, що коштують 20 долярів. Я відразу запротестував купляти за таку ціну, бо нам, безробітним, 20 долярів — це поважна сума. Але мені моя дружина порохувала, що за 20 долярів ми матимемо 10 разів радості. Та пригадала мені, що нас запросили в одне місце і ми дали за один вечір 20 долярів і ще більше набралися смутку, ніж радості. Я подумав, що то правда. Купили 20 таблеток за 20 долярів.

Настав вечір. Повечеряли, проковтнули по одній пігулці. Не бере! Ми ще по одній. Чуємо щось у наших головах задзвонило. Потім нам верзеться у головах, що ми буцім то молодіємо. Лягли на ліжко, споминаємо своє дитинство, як то ми ходили до школи, як то співали “Боже, царя храни”, потім про революцію, потім про косоокого Леніна та про кривоокого Сталіна, потім про Хрущова, а моя дружина і питає мене: “Скажи мені, Ленін пішов до пекла, Сталін теж пішов за ним? Гітлер і Мусоліні також у пеклі? Але й як вони там помиряються? А потім питає мене дружина, а де ж дінуть Микиту Хрущова? Він має маленькі заслуги. Він роз-

бомбив Сталіна, викинув його з мавзолею, як здохлого кота. Невже ж Бог йому нічого за це не врахує?” Потім чую, що моя дружина захропла, мов Ред Скелтон у ванні. Я подумав: “Ось пігулки! Таки щось роблять...” Не вгадав я, коли й сам заснув.

Сниться мені, що я сиджу і дивлюся на телевізійну програму “Ред Скелтон”. Коли чую: Спеціальний репорт! І оголошують: “Бувший кукурудзяний герой і секретар комуністичної партії Микита Хрущов вже не живе, помер!” Я тоді промовив: “Господи Боже! Дозволь мені побачити ще його похорон, бо кінець його вже побачив. Боже, за Хрущовом зроби кінець усім сатанінським державам”. Після цієї молитви я став голубом. Лечу і читаю: “Ленінград”. Потім пригадав, що Ленінград мені по дорозі з Канади до Москви перше. Москва на ліво. Лечу до Москви. Бачу, вже видно двірці советів. Я подивився вниз, аж видно маленький лісочок, обгороджений колючим дротом, мов кругом тюрми. Навколо стоїть сторожа НКВД. У середині огорожі стоїть невелика хатина, мов бідного канадійського фермера. Бачу, з тієї хатини виносять домовину-труну, покриту червоним полотном, на якому було написано: “Здесь спочиває Нікіта Сергеевич Хрущов!” Коли почув я крик: “Хто улівив хахлацке слово «спочиває»?” Але старший ЄКВДІСТ промовив так: “Перед смертю так сказав Микита, що хоч одне слово поставте поукраїнському, бо Сталін називав його хахлом”. Вкинули Микиту в чорну машину й везуть. Я пригадав, що за наказом Микити й мене везли до київської тюрми. Микиту везуть, а я лечу за ним. Прибули ми до Москви. Тут мені хтось каже: “Візьми собі у дзьоб хоч якусь галузку, щоб ти виглядав на голуба миру, а то москаль зістрилить, як американського розвідчика Паверса. Я пустився по Москві шукати якоїсь підхожого галузки, і не знайшов, окрім кропиви. Я рішив взяти у свій дзьоб хоч пучок кропиви. Я спустився вниз і бачу написано: “Народной Дом”! А там кропива!!! Я висмикнув із сосрту жижка, яка найбільше пече, та й полетів пильнувати за похороном Микити. Бачу, людей у цивільному убранні мало. Невеличка купка НКВД. Без промови відразу Микиту опускають до ями. Коли я почув якийсь шум із неба. Бачу, дві чортяки. В одного чорта в руці коса, а в другого — серп у лівій руці, а у правій молот. Спустилися над могилою Микити. З Микити зробилося два Микити. Один залишився в гробі, а другого чортяки взяли під руки і тільки засвистіло!!! Вони летять, а я за ними. Пролетіли планети Марс, Венеру, вже й Меркурій минули... Летимо далі. Я тоді дігнав їх і пи-

таю: “Куди ви його несете?” Але чорт страшно обізвався: “То наша справа!” Я тоді питаю меншого. Той мені відповів: “Ми направляємо всіх безбожників перш до пересильного пункту”. Потім він каже мені: “Ось вже видно цілу галактику зірок. Там усе є для всіх”. Не вспів я переглянути всіх зірок, як перед нами стала велика стіна, в якій були великі ворота. Старший чорт постукав у ворота й вони відчинилися. Бачу, виходить святий Петро із здоровезним ключем, перечепленим через плече, на міцному шнурку, щоб ніхто часом не висмикнув так, як колись це робив Гітлер. На ключі багато вирізів, щоб ніякий чорт не підбирав. Чорти відрепортували Петрові так: “Симоне-Петре! Ваш наказ про доставку Микити Хрущова на пересильний пункт ми успішно виконали”. Петро взяв Микиту за комір і потяг його до середини. Я хотів улетіти до середини, але там є справніші птиці від голубів, які відразу вхопили мене за хвіст та й принесли до Петра. Петро вже привик до таких птиць, як я. Він запитав: “Хто тебе прислав сюди? Ти ще в грішному тілі! Чи не ті ваші мудрагелі, що літають уже на місяць? Ти що? Прилетів сюди шпійонити?”

Я всю правду почав розказувати Петрові, що я просив у Бога, коли я був у тюрмі, щоб побачити кінець Микити, бо він тоді був катом над Україною. І ось Бог перемінив мене на голуба й я тепер приглядаюсь за Макитою, як він попав аж сюди. Петро мені не повірив, а підійшов до телефону, кудись подзвонив, сказавши мені почекати. Але, як мене зловили, то я став звичайною людиною.

Дивлюся. Петро сів на золоте крісло, а Микиту посадив навпроти себе. У Микити тряслися ноги й він виглядав переляканий. Петро розкрив величезну книгу й почав питати Микиту: “Як тебе звати? Микита! А по батькові? Сергієвич. А прізвище? Хрущов. Що ти робив під час російської революції?” Хрущов, розгублено від страху, промовив: “Рядовим солдатом!” Петро попередив Микиту, що за всяку брехню він буде покарений тяжкою карою. “Хто правду каже, то ми це беремо під увагу для помилування”. Микита бачить, що треба говорити правду. Він почав дещо признаватися, просить пробачення й обіцяє говорити правду. Петро знову запитав: “Що ти робив під час революції?” Микита каже: “Чекистом!” Петро питає: “Скільки ти, Микито, згубив невинних душ?” Микита вплач і не хоче казати, але Петро додав: “Я зараз таки покличу тих людей, що ти їх помордував, бо так у вас у Москві заведено ставити на очну ставку”. Хрущов просить, щоб не вели його на очну ставку, та кричить: “Много! Много!!!” Петро щось записав, а потім далі питав: “Скіль-

ки ти, Микито, вивіз чесних хліборобів на Сибір?" Вони вас, таких волоцюг, як ти, вічно годували... А скільки робітників і науковців? За що це ви їх так мордували?" Хрущов крикнув: "Много, не помню!!!" Звертає всю вину на Сталіна, мовляв, що то він давав йому накази, а він мусів їх виконувати. "За те я викинув Сталіна з мавзолею". Петро промовив: "О, то ти щось і добре робив?" Хрущов крикнув: "Так! Я хотів зовсім усе перевернути, зробити все по-своєму. Я даже й усі ікони попродав до Італії в заміну за гарні костюми. Але я мав костюми в Москві. Я не хотів, щоб пропала наша руска релігія. Я відкрив духовну семінарію в Москві. Не вірите, то запитайте Івана ХХІІІ. Він уже десь тепер є у вас. Він про мене все добре розкаже. Я з ним разом випивав. Він на все погоджувався зі мною".

Я бачу, сам Петро розгубився. Не знає куди Микиту направити. Але Петро подумав і питає знову Микиту: "Ти був в Україні володарем, в'їдався всіма українськими благами, а нарід голодував..." Микита знову все звалює на Сталіна, розплакавшись, що то Сталін усе давав накази, а він мусив виконувати їх. Виправдує себе й доводить усіми доказами, що він був чемпіоном миру. Петро покликав Андрія Первозваного та промовив: "Ти, як і сам проголосив себе опікуном України, принеси тепер ті фільми, де ти зфільмував Микиту, як він їздив по Америці й був там миротворцем". Андрій приніс фільми, пустив їх на екран. Картина показала в точних кольорах. Відразу показався Микита з чаркою горілки у Вашингтоні. Микита кричить: "За содружество вип'єм!" Фільм припинили. Микита крикнув: "Ось бачите, що я проповідував содружество, правду, мир, веселе життя, щоб не було війни, а щоб усі люди жили в любові".

Андрій знову пустив фільм. Появився Микита, випив чарку, втер своє рило рукавом, добре наївся. Горілка дісталася до його розм'якшеного мозку від систематичного вжитку алкоголю, що перетворив його мозок, мов на гнилу горбузу. Тепер Микиті захотілося виголосити палку промову, хоч із нього ніколи не було доброго промовця. Однак він устав і з першого слова промовив: "Ми вас поховаємо!" Американці в крик: Ви, що приїхали нас ховати?" Але Микита кричить: "Ви мене не зрозуміли!!!"

Андрій спинив фільм. Петро тоді промовив до Микити: "Оце з тебе, Микито, такий миротворець! Оце така твоя коекзистенція, мир, любов! Ти поховав мільйени народу в СРСР і приїхав робити похорони американців, га? Американці спасли вас від Гітлера, а скільки людей поховалося від тебе

в Америці, боячись твого терору? А ти, Микито, ще хотів в Америці зробити таке пекло, яке ти зробив у СРСР?” Микита розгубився і почав пхикати під носом.

Андрій далі пускає фільм. Тут уже видно Микиту в Об'єднаних Націях. Микита кричить проти колоніялізму, немовбито він дійсно стояв би по стороні поневолених народів. Микита каже Петрові: “А ось бачите, що я був оборонцем поневолених народів. Ось я і був чемпіоном миру, бо я став по стороні поневолених за правду, за волю. Не так, як Англія або як Америки — колоніялісти”.

Андрій знову пустив фільм. Тут виходить канадійський прем'єр-міністр Джон Дифенбейкер, справжній чемпіон миру, та став промовляти на мировій асамблеї такими словами: “Народи всього світу! Ви чули лицемірство Микити Хрущова. Він хоче бачити чужі помилки, а своїх не хоче бачити. Хрущоб бачить тільки Англію, бачить тільки чийсь колоніялізм, а про російський найбрутальніший на весь світ колоніялізм, не хоче і слухати. Англія дала майже всім народам волю, а кому Росія дала волю? Покажи, Микито, хоч одну державу, що ти дав їй волю?” Потім Дифенбейкер почав перераховувати всі поневолені народи: Литву, Латвію, Естонію, Грузію, Вірменію, Білорусію й інші. Відтак Дифенбейкер підкреслив: “Такий великий нарід, як Україна, і ти, Микито, не дав йому волі. І тобі личить ще говорити про якусь колоніяльну волю, га?”

Коли Дифенбейкер говорив про ряд поневолених держав, то Микита терпів. Але коли він почув про Україну, то терпець у Микити відразу порвався. Він піднявся й почав верещати, так що й вийшов із рівноваги. Але в Об'єднаних Націях у кожного члена на голові навушники й він тільки може слухати промовця, а промовцем був Дифенбейкер. Отже чути було лише Дифенбейкера. Але Микита задумав та зняв із своєї косолапої ноги черевика й почав молотити об стіл. Всі побачили таку комедію й вибухнули сміхом. Тут фільм припинився.

Петро питає: “Микито! Оце ти за таким миром виступав? А чому ж ти не дав волі такій великій державі, як Україна? Вона ж — це колыска всіх слов'ян. Але лицемірно ти бачиш тільки Англію... Англія давно дала великим державам волю, а навіть і малим недорозвиненим африканцям дала самостійність”.

Але Микита знову пустився на хитрощі й почав говорити: “Я проповідував єдність усіх слов'ян, бо то є Божа заповідь, щоб була єдність, любов і братерство. І це я виконував”. Тоді Петро сказав йому: “Чи це дійсно була любов і бра-

терство, коли ти грабував Україну? Український нарід голодував, а ти москолям висилав український хліб і всі інші блага..." Знову Микита почав всю вину звалювати на сталіністів, мовляв, що за те він їх чистив і не подолав їх і вони його посадили під загрожу.

Петро покивав головою, обернувся в мою сторону і запитав мене: "Якої ти національності?" Я відповів, що українець. "Де жив?" Я відповів на Житомирщині. "Чим займався?" Я відповів: "Всього покоштував, і Сибіру не минув". Петро питає: "А якого ти віровизнання?" Я відповів: "Отож, мене за те віровизнання і направили аж на Сибір". Петро почув, що я з тих мучеників, і мав до мене довір'я. Він дали запитав: "Як ти попав до Канади?" Я прямо відповів: "Я не хотів воювати за царство сатани. Тому втікав, куди очі бачили, аби подальш від Сталіна". Петро промовив: "Як ти з тих мучеників, то я тобі довіряю".

Знову Петро почав допитував Микиту, як то він бунтував арабів проти його земляків ізраїльців. Микита й тут намагався довести свою невинність і почав казати: "Це є політика. Ми всі колективно склали плян, щоб обдурити арабів. Давали їм перестарілу зброю й передавали всі таємниці ізраїльцям. Ми там зробимо те, що посіємо. Там комунізм, марксизм, а Маркс і є ізраїльцем". І тут Микита викрутився.

Тоді Петро запитав Микиту: "Куди тебе діти, Микито? Послати до пекла? Ти маєш маленькі заслуги, а Бог і за малі заслуги облегує кару. Послати тебе до раю, там тебе ті мученики, що ти їх закатавав, замучать тебе. Куди тебе діти? У пеклі Микита боїться Сталіна, бо знає його натуру, що не простить йому за те, що він викинув його з мавзолею та скреслив його з історії. Ось Микита добре пам'ятає, як то йому, такому незграбному, приходилося бити гопака, та ще й перед публікою... Це ж гірше не треба. До раю, Микиту гріхи не пускають".

Микита почав просити у Петра: "А чи у вас немає таких неутральних місць, як, наприклад, Швейцарія?" Петро відповів: "Ми маємо багато різних місць, але для тебе, Микито, і тут трудно знайти місця. Тобі буде скрізь погано, бо ти сам погана людина. Отже, я запитаю скрізь, може хто тебе прийме, хоч за тимчасового емігранта".

Перше Петро задзвонив до Авраама та сказав йому: "Слухайте, батьку! Тут я маю таку заплутану біду з Микитом Хрищовим. Не знаю, що з ним робити, куди його діти? Може б ви його притулили, хоч би за якогось запитайла"? Чую, Авраам відповідає Петрові: "Сину мій! Якщо ми будемо при-

ймати до себе до раю таких, як Микита, то пекло буде по-рожне”. Але Петро почав переконувати Авраама, що Микита має маленькі заслуги перед нами, бо він нашого земляка Маркса ідеї проповідував, його жінка й зяті — це ізраїльці”. Авраам не погодився і промовив: “Коли ми станемо таких приймати, то Бог розгнівається на нас і відбере від тебе ключа, а мене позбавить директорства над царством Ізраїля. А тоді, що ми з тобою будемо робити? Хіба кози пасти”.

Тоді Петро питає Микиту: “Може ти схотів би бути в царстві Олександра Македонського?” Хрущов запитав: “А що то за царство македонське?” Петро каже: “То всіх фашистів зібрали і побудували їм окреме царство. Над фашистами поставили володарем Олександра Македонського, бо в загальному у пеклі зчинилася така колотнеча поміж комуністами й фашистами, що сам чорт не міг упорятися. Подумай! Ленін, Маркс, Сталін, Муссоліні, Гітлер та цілі полки НКВД, СС та Гестапо. Ото їх і розділили. Фашистів перегнали в інше місце та поставили над ними Олександра Македонського, бо він тільки зміг із своїми спартаківцями їх усмирити. А до того, в них є одна імперіялістична політика”.

Микита покрутив головою, не погодився бути з фашистами, знаючи, що і там попаде йому. Петро розгнівався і промовив: “Ну, то поседи тут до особливого розпорядження”.

Я почав просити Петра, щоб він мені дозволив відвідати всі загробні царства. Петро знову став перевіряти мене, чи можливо мені показати всі таємниці позагробового життя. Питає мене Петро: “Чи ти читав нашу Євангелію?” Я Петрові відповів: Я не тільки читав її, але і сидів за ту вашу Євангелію”. Петро питає: “Як тобі подобається те наше Святе Письмо?” Я відповів: “Багато в ньому доброго, але є й таке, що ми згубили через те свою волю”. Петро каже: “А що вам волю відібрало?” Я сказав: “Ота заповідь, що то потрібно любити ворогів. Ми так і робили, що тільки любили ворогів, а самі між собою гризлися за тих ворогів, як собаки за кістку”. Петро промовив: “О, нерозумні ви діти! Хіба ж ви не знаєте, що за дві тисячі років різні імперіялісти поперекручували нашу науку на те, щоб тримати в покорі своїх рабів і щоб раби любили своїх окупантів? А чи ви там не читали, як я у Гефсиманському саду відтяв ухо ворогові? Чи то не приклад для тих, що хочуть волі?” Далі Петро каже: “Ми знаємо, що ваші земні проводирі люблять усе перекрутити. Ось бачиш, що з ними ми і тут маємо біду. Із простими, то нам зовсім легко, бо приведуть їх до нас наші слуги і репортують: Умер від тяжкої праці у колгоспі! Ну, значить святий муче-

ник! Просто до раю! Приведуть із фабрики чи з сибірського лісу і репортують: Помер від недоїдання і знущання! Прямо до раю направляємо. Але як приведуть якогось і репортують, що помер від перепиття горілкою! О тут уже є морока, бо треба допитувати, чим займався, де працював, чи член комсомолу або якоїсь партії. Якщо член партії, то потрібно списати купу паперу, як то він дістав ту партійну книжку, бо її даром не давали. То потрібно було написати не менше, як пару тисяч доносів на своїх людей, включно з своїми родичами, бо то найбільша заслуга перед партією, коли напишеш наклеп на свого родича. Отже, партійного квитка за гарні очі не давали, а то потрібно було доказати свою собачу вірність партії і Сталінові. Отже, ціла біда і тут із ними. Та ще легше з великими орденоносцями, ніж із дрібними комсомольцями та партійними придурками. Бо у великого, т о великі грихи, а з тими, то треба мати досить мороки”.

Потім мені Петро каже: “Найбільше ми маємо клопоту з українцями”. Я питаю: “А то чому?” Петро каже: “Та ось бачиш, часом такого бідаря приведуть до нас, що без ніякого ми таких направляємо просто в рай, а він такий упертий, що заперече всі поради і кричить, що тільки направте його на лоно Авраама”. А я питаю: А чи тут є інтернаціональний рай?” Петро мені каже: “Чи ти не знаєш молитви Отче наш? Там просто сказано, як на небі, так і на землі! Бог створив нації, Він ними тішиться, на землі і на небі Він дав кожній із націй їхню мову, територію й колір. То Божа краса кожна мелодія, колір, мова та народні звичаї. Бог дав кожному народові свого пророка, вождя, філософа, науковця та різні національні прикмети. Але українці такі уперті, що як хтось щось йому вб’є в його голову силою, то потім тяжко вже назад вибити те, що він учора не хотів. Ось він хоче тільки на лоно Авраама, а більш нікуди. Наш Авраам не хоче мати гою в своєму царстві, бо, бачиш, що ізраїльці віками мали біду з чужинцями, а що тепер твориться між арабами й ізраїльцями? Набери, а тоді буде така біда, яку має Америка з неграми”.

Петро далі розповідає: “Українці, що живуть в Україні, то з ними легше, бо вони поділені на два табори: вірні й яничари. Отже, коли вірні, то прямо йдуть до раю, а коли яничари — то до пекла під чортову опіку. Але, коли приведуть із еміграції українця, то тут потрібно голову ломити! Принесуть із собою цілу торбу дипломів та добродійних справок, наприклад, Грицько Зозуля, сотник першої війни, розвідчик під Крутами, боець другої війни, боець УП, а подивився на його одяг, що він воював у ньому, а там німецький череп;

потім доброволець корейської війни та в додатку в'єтнамської війни, а тут нам репортувають, що цей бідар лежав 10 років у шпиталі та вже перевалило йому понад 70 років. І по довгій і тяжкій недузї відійшов у вічність. А ми тут голови собі ломимо з такими, бо поки розбереш по правді, то потрібно на те час, а тут ще й справок від священика, що був добрим парафіянином, громадським діячем та, в додатку, новокалендарник. Це все поки перевіриш, то ми й не раді, що українці вмирають. Нехай би вони жили собі на ті йгрішній землі”.

Але обернувся Петро в сторону Микити і промовив: “Це ти ж, катюго, винуватий у тому, що порозганяв українців по всьому світові, а тепер і нам біда”.

Потім Петро взяв склянку живої води й угостив мене нею. Я випив і став таким бадьорим і живим, що й забув про Канаду.

Прошу знов Петра, щоб дозволив мені відвідати всі табори, злих і добрих. Петро трохи вагався, але апостол Андрій, якого українці обрали собі за опікуна України, сказав Петрові: “Ти ж бачиш, що Сам Бог перетворив його на голуба, щоб він міг оглянути наші всі місця — злі і добрі, — все наше господарство, щоб він міг розказати про все людям, що оживуть на тій грішній землі”. Тоді Петро сказав Андрієві: “Ну, то ти можеш повести його й показати йому господарство, тільки не барися”.

Ми вирушили з Андрієм у дорогу. Андрій питає мене: “Куди ти переше хочеш піти?” Я сказав, що я так багато чув про пекло, отже, мене кортить передусім заглянути туди. Ідемо до пекла. Андрій розказує мені, як то він колись ходив по Україні, як на Полтавщині їв галушки, а на Волині — кашу. Які там добрі люди! Які там гарні садки! Вода смачна, а овочі пахучі! Мед, білий хліб... Я йому сказав, що все Сталін із цим косолапим Микитою знищив. Тих гарних і добрих людей вислали на Сибір, садки вирубали, хліб грабують. Зробили так, як колись вавилоняни зробили з вами, ізраїльцями. Деякі залишилися, однак вони так тяжко працюють, як колись ваші предки в Єгипті.

Я прошу Андрія, щоб добре покарати Микиту за це все. Андрій запевнив мене, що говоритиме з Петром про це і щось таке смішне зроблять із Микитою.

Підходимо до пекла. Висока загорода, мов Гітлерівський табір Дахав. Сторожі всі чортяки. Хто з вилами, хто з серпом, бо хто тільки пробує втікати, то його серпом за шию і назад, а там уже смоли не минеш. Ми прийшли до самих воріт. Чорти побачили Андрія й поставали на струнко

перед ним, а на мене повилуплювали очі й один одному шепоч: “О! Це той, що нас дуже любить, навіть наших червоних партійців називає сміттям. А як це він іще з тілом не розпрощався і прибув сюди? Невже ж він там щось у Бога прислужився, що йому дозволили так вільно ходити всюди? Ще не вмер, а ходить у тілі, мов пророк Ілля”. Але один довгорогий потер свої лапи та промовив: “Ех, попався б він у мої лапи, я б над ним погуляв”. Потім чорти відчинили нам ворота. Ми зайшли до середини. Я питаю Андрія: “Хто тут є найстарший?” Андрій відповідає: “Тут найстарший головний диявол. Він відповідальний за всі порядки. Замісник його — це Карл Маркс. Замісником Маркса є Ленін, а Леніна — Сталін”.

Я здивувався, що такі кати і на тому світі головують. Отже, я запитав Андрія: “Як такі кати й тут мучать інших, зокрема ж своїх?” Андрій відповів: “Бо вони виконували волю диявола, то він їх нагородив своїми нагородами. Але й чортяча нагорода не дуже добра. Ось незабаром побачиш, а тоді будеш знати”. Ідемо до головного табору. Бачимо, стоїть головний чорт. Потім він сів на якесь крісло. До нього підійшов Карл Мурло і, як циган, вимовляв Марксове ім'я. Нагнувся Маркс і почав чистити копита старшому чортові. А той чорт такий нервовий та того карлика так гримає у спину і проклинає прямо по-московському. Ми підійшли ближче. Чорт побачив Андрія і вищерив зуби, почав сміятися й питати Андрія: “Що ви хочете оглянути наш табір?” Андрій відповів йому: “Мене не цікавить ваш табір, але ось до нас попав чоловік, на прізвище Кропива, та ще й у земнім тілі. Отже, він хоче оглянути всі ваші місця і розказати про все людям на тій грішній йземлі”. Чорт як вилупив свої волячі очі на мене і промовив до Андрія, щоб я знав наперед, що ти такого типа приведеш сюди до мене, то я ніколи вас сюди не впустив би. “Ти знаєєш, Андрію,” — промовив чорт, — “що мені потрібно декілька мільйонів українців, а тепер усі мої пляни пропали. Українці найщиріші виконавці тут у мене, а Кропива вернеться і розповість у Канаді моїм прогресивним і новим партійцям, і тоді мої пляни зовсім пропадуть”. Андрій сказав: “То не моя справа, то Сам Бог післав його сюди. А ми не можемо противитись Богові. Бог хоче, щоб ця людина побачила і розказала всю правду про нас, як ми дійсно виглядаємо. Отже, ставати на прою з цим означало б виступати проти Божої волі. А Бог — це правдивий Суддя, Він нас поркає”.

Чорт тоді запитав Андрія: “Як же тепер налагодити справи, щоб ця людина не зробила зла мені на землі?”

Андрій промовив: “То ваша обох справа. Поговорить із ним про всі справи й полагодьте їх. Інакше я не можу наказати йому, щоб він не говорив правди на землі”.

Чорт скоренько посадив мене на крісло, моргнув на Маркса. Маркс швидко приніс водку, на пляшці якої було написано: “ТРОЙКА-ЧОРТОПОЛОХ”. Я сказав, що я не п’ю ніяких алькогольних напоїв. Чорт частує мене сигаретами, на яких написано: “АМЕРИКАНСЬКА МАРУХАНА”. Я відмовився і від сигарет. Чорт побачив, що мене ніяк не зможе підкупити і промовив: “Слухай! Я тебе зроблю і багатим, і щасливим на землі, будеш здоровим і авторитетним! Тільки зроби те, що я тобі доручу. Бо як не погодишся, то я дам наказ своїм слугам і вони підсунуть тобі пігулки, різні порошки, радарні випадки, чим я тепер найбільше нашу своїх противників. Усі мої склади з цими речовинами є в Москві. Бачив, що стало з Бандерою, Ребетом, Нассером! Я підлікував. Отже, краще тобі бути на моїй стороні, ніж мої вірні слуги мали б гнатися за тобою та тругити тебе”.

Я тоді сказав чортові: “Якщо ти мені хоч трохи правди розкажеш про наших українців, то тоді ми зможемо щось далі балакати”. Чорт бачить, що виходу немає, дає мені згоду. Я запитав чорта: “Які ти методи застосуєш, щоб розсварувати українців?” Чорт усміхнувся і каже: “То дуже просто. Одному шепну та скажу: Степане! Тільки ти патріот, а то всі інші зрадники народу. Другому кажу, щоб хвалив Москву; третьому — Варшаву, четвертому — Рим, п’ятому — греків, шостому — твори нову віру і то таку, щоб не вірити в Бога, а лише в свого предка. Оцим я і користуюся”. Далі чорт каже: “Знаєш, шість йолопів знайду, а вони знайдуть собі других по пару соток. І ось таку грізну розведу, що й земля коливається від сварок. А за церкви, як сваряться, то це моя найлегша зброя. Як вернешся на землю, то як не хочеш моїх благ, то принаймні седи тихо і мовчи, то я тоді не буду робити тобі зла”.

Я далі запитав чорта: “Кого ти так легко вербуєш на своїх агентів?” Чорт почухав поза ушима та промовив: “Усіх бувших яничарів, яких Сталін використовував. Потім різних релігійних фанатиків, яким Бог зовсім не в голові, а тільки нажива. Отже, Бог мені дозволив над ними глумитися і на землі, і сюди їм дорога до мого табору”. Я тоді промовив: “То це таки, чорте, твоя робота про нашу ворожнечу?” Чорт промовив: “А ти думав чия?”

Я мусів і чортові подякувати хоч за скупу правду. Я повернувся назад. Подивився на Маркса. Борода в нього ви-

росла аж до п'ят, засмолена в смолу, як же той, що має діло із смолою. Пройшли ми далі. Я бачу сидить Ленін, а поруч із ним, думаю, Сталін. А це що? І тут їм пам'ятники ставлять? Придивився уважно й побачив, що ні. Вони дійсно живі, а біля них хтось пореається. Я підходжу і бачу сидить Петро Кузьмович Волиняк і чистить черевики Ленінові, а Іван Павлович Багрянний чистить чоботи Сталінові. Я промовив до Леніна і Сталіна: "Здорові, вожді пролетаріату!" Ленін поглянув на мене, покивав головою і промовив до мене: "Краще б не бути вождем, а мучеником на землі". Вигляд Леніна дуже марний.

Я пізнав його тільки по лисині й по татарських закислих очах. А Сталіна пізнав по усах і по люльці, з якої димилася марухана. Я придивився й побачив, як дбайливо Волиняк чистить черевики Ленінові, і промовив до нього: "Гарного успіху у новому фаху!" Волиняк подивився на мене, пізнав мене та гірко заплакав, а тоді промовив: "Це ти, Кропиво? А як це ти ще в земному тілі потрапив сюди?" А я тоді промовив: "А яка біда вас сюди направляла, Петре Кузьмовичу? Ви ж були добрим редактором!" Волиняк сказав: "Отож мене і направили сюди за те, що я був редактором і писав різні комуністичні дописи. Писав за культурний обмін, називав себе правдивим лєнінцем, а тепер бач якому косоокому чищу черевики... Хай би я краще фармував у Канаді, ніж тепер тут мучитися тільки за дурну писанину". Я тоді пригадав Волинякові, як то ми з ним будували СУЖЕРО в Бранфордї. Волиняк просив мене, що коли я зайду в український рай, то щоб попросив Тараса Шевченка, щоб його справу ще раз розглянули та простили йому ці помилки. Я дав згоду.

Звернувся я до Івана Павловича Багряного та промовив: "А вас яка біда направила сюди? Ви ж український письменник". Багрянний промовив: "Отож, мене те письменство й загнало сюди. А тепер мушу цьому косолапому чоботи чистити". Потім він мені розказав, що тепер і на тім світі змінилися... "Привели мене на пересильний пункт. Чорт витяг із торби всі мої поезії, навіть і ті, що я починав свою кар'єру в Києві під час Сталіна, та направили все те до української райської комісії. А там головує Котляревський, а до складу комісії входили Шевченко, Франко, Леся Українка та ряд борців за волю України. Вони те все перевірили і нічого не знайшли в моїх творах про Україну, за Україну, бо, бач, я тільки прототився Сталінському теророві. Отже, вони визнали мою літературу інтернаціональною, а особливо Петлюра напав на мене, що в моєму гимні "ВСТАВАЙ, НАРОДЕ!" немає і спомину про Україну. Таким чином мене не прийняли до

українського раю, а направили під чортову опіку. А ще й той Єфремов із своїм СВУ настирливо доказував, що я на них написав різні клявузи у своїх виданнях, а Сталіна розхвалював. Через це мені таку кару дали, щоб я чистив Сталінові чоботи". Я запитав: "Чи ти подавав на перегляд твою справу до української комісії?" Багрянний відповів, що декілька разів подавав, але приходила все відповідь, щоб залишити мене під чортовою опікою" Багрянний просив мене, щоб я переговорив у його справі з Лесею Українкою. Я дав їм обом свою згоду, що коли буду бачити ту комісію, то пригадаю їхню справу.

Тепер я хочу описати, що являє собою позагробовий світ, або як дехто говорить, потойбічний світ. Люди говорять про нього, але вони не знають, як він виглядає. Ось, як живий свідок і гість того світу, опишу вам, що воно таке є. То величезна планета, більша від нашого сонця. Вона рухається аж по ту сторону Молочної Дороги. Її не можна побачити ні оком, ні жодним телескопом. Ось там Бог поробив національні царства за зразком, як і на нашій землі. Ось чому українцям попала знов найкраща територія, а москаляв північ з мочарами. Отже, на руських землях розташоване пекло й там урядують самі чортяки.

Українці живуть на найкращій землі, яку охороняють їхні лицарі-козаки на чолі з гетьманом Кальнишевським, найбільшим мучеником за Україну. Бог не є якимсь тираном, а хто що посіє, те й пожне. Ось Маркс, Ленін, Троцький, Сталін і цілі полки чекістів і НКВД будували пекло на землі, то Бог дав їм керуватися точно їхніми порядками, щоб вони таким чином на собі побачили, що вони натворили. Отже, в пеклі панують точно комуністичні закони. У пеклі існує загальна кухня. Троцький головний кухар, Калінін — магазинер, Мойсей Каганович, як фахівець транспорту, возить сміття від кухні до ярку; Ворошилов трубить на "під'єм" і після команди ставить у чергу на обід і пильнує, щоб стояли тихо; Мікоян забезпечує мешканців пекла продуктами; Ягода, Єжов і Берія дбають про чистість, замітають всюди там, де тільки треба, бо ж то їхня спеціальність, щоб робити чистки.

Іжа дуже погана. Троцькістам до баланди дають ще трошки каші. Я не розпитував про цей їхній привілей. Взагалі, хто був у колгоспі, той може уявити собі те пекло. Різниця тільки та, що в колгоспі працюють чесні люди, а їдять злодії, а в пеклі вони самі мусять працювати й самі собі приготувати ту їжу. Через те, власне, там і голод. Всі ледарі зібралися там докупи. Подивився я на ту справжню комуноу. Штани подерті, бо чорт тільки на два роки дає одні штани, як у

Російській державі. А тут десь зачепишся, роздереш та ще й на видному місці, а два роки жди...

Хатів немає. Живуть у землянках, що їх звать “врем'єнками”, бо то чорт їм обіцяє колись загальні бараки, але то тільки чортова брехня. Я тоді пригадав Америку та й кажу до Андрія: “Ото треба повідомити президента Ніксона, що хто хоче комуни в Америці, то зібрати їх усіх до одного місця разом, хай вони комунізують на зразок цього устрою. Це найкращий лік для симпатиків комуни”.

Андрій сказав: “Вже час для Америки це зробити, бо інакшого виходу нема. Американські комуністи ходять тільки по “емплейментах”, робити не хочуть, а побиваються за комуною. Помруть, то не обминуть її”.

Нічого нового я не бачив у пеклі, бо я сам був раніше в московському пеклі, знаю всі закони комуністичного пекла, що, крім мук і терору, більше нічого там нема.

Прошу я Андрія, щоб показав мені царство Авраамове, бо воно є дуже реклямоване на нашій землі через радіо і телевізію тими, які бажать дістатися тільки до Авраама. Це не гріх, бо кожний нарід мусить передусім говорити про себе. Попрошавшись із пеклом, ми пішли на південь до Авраамового царства.

Прийшли туди. Авраам сидить на престолі. Саме привели до нього якогось бідаря. Авраам узяв його на руки, погладив його по голові, щось сказав йому і сторожа повела того бідаря, щоб його вимили й нагодували. Я запитав Андрія: “Що то за бідар такий?” Андрій мені відповів: “Та це якийсь бідний із Ленінграду. Він зробив витрати в кооперативі. Отже, йому дали покоштувати Сибіру. Він не витримав і прибув на лоно Авраама. Ось таких бідних Авраам і пригортає, щоб потішити їх.

Підійшли до Авраама. Привіталися з ним, а тоді я сказав: “Шалом!” Авраам думав, що я ізраїлець та вже третій із черги (після Еноха й Іллі) живим прийшов до неба, як новий пророк. Але Андрій поспішно розказав Авраамові, що я ходжу за Божою ласкою по всьому небі. Авраам ввічливо прийняв нас, дозволив нам обходити й дивитися на всі місця. Поспішаємо в центр царства. Пасуться кози, росте оливкове дерево, помаранчі, банани, груші, яблука, виноград. Араби відгороджені високою стіною. Партизан не перелізе. Тихо. Який же дійсний рай Ізраїля. За все ми подякували Авраамові і пішли у напрямок до царства Олександра Македонського, тобто до царства фашистів.

Отут ми з Андрієм побачили потіху, яку я опишу вам точно. Підійшли ми під ворота Македонського царства, а там стоїть вартовий спартаковець, здисциплінований і гордий, що навіть із нами не хоче говорити. Потиснув спартаковець гудзика. Прибіг сам Олександр Македонський, навіть не вклонився Андрієві, як це робили по інших місцях, а прямо відпав: “Чого вам тут треба?” Я зробив йому зауваження, сказавши, що це є святий Андрій, і ти хоч до святих май пошану”. Але Олександр як крикне до мене: “Ти що? Не чув про мене? Я Олександр Великий! Мені весь світ підпорядкувався. Я навіть моря бичував! Хочеш, щоб я звелів своїм спартаківцям, щоб тебе навчили? Андрій мені шепнув на ухо та сказав: “Пробач йому, він завжди п’яний. Він тут так само п’є, як і на землі”. Потім Олександр опам’ятався і побачив, з ким він має діло. Він тепер змінив своє ставлення до нас. Андрій сказав: “Ми п’яному і дурному часто прощаємо”.

Я питаю Олександра: “Який у вас порядок?” Він мені каже, чи ти читав щонебудь про мене, про моїх спартаківців. Я відповів: “Та трохи читав!” Олександр мені і каже: “Нічого в нас не змінилося. Всі наші порядки, закони, традиції ми точно виконуємо, окрім того, що до нас приєдналися нові фашистівські кадри, з якими ми маємо цілу біду. Але я їм покажу, де раки зимують!” — промовив Олександр.

Заходимо ми до середини військового табору. Олександр як крикне: “Становись! Вилітайте із своїх наметів на площу!” За півхвилини всі були на площі, поставали рядом. Олександр як крикне: “Струнко!” Аж бачу біжить Гітлер і в руках держить свої бронзові штани. Не вспів, бідний, підперезатися, а знає Олександрову дисципліну, добре вже вивчив, знає, що за спізнення попаде йому... Потім за Гітлером біг Дуче Муссоліні в одному чоботі на носі, а другого держав під рукою. Олександр помітив це та як крикне до старшого спартаківця, щоб він відрахував їм по 25, і то таки зараз! Олександр кричав: “Це вам не те, що тільки від когось вимагали дисципліни, а самі, мов барани, нічого не знали. Ось я вас навчу. Наказую покласти їх на ослін і усипати їм березової каші”. Спартаківці відразу схопили їх обох і поклали, щоб уже бити. Але я попросив Андрія, щоб не били їх при нас. Андрій мені каже: “А що тобі хоч трошки жаль їх?” Я сказав: “Трошки. Вони мають певну заслугу, бо коли б не вони, то я ніколи не бачив би Канади. Отже, вони розкинули ту залізну стіну ганьби і ми порозбігалися, хто куди. Хай їх карають, тільки не на моїх очах”.

Порядки Македонського царства такі. Дають дуже погану їжу, навчають красти, але як попадешся, то подвійно карають: поперше, що не вмів украсти, подруге, що зловився. Наприкінці і Олександр добре додасть за те, що не вмієш справно вкрасти. Один спартаківець розказав нам цілу історію про нових фашистів. Він розповів, що Гебельс пустився на нову хитрість із Рібентропом. Почали ворожити з карт. Гебельс бреше, а Рібентроп підбріхує. Та хто їм вірить? Віддає їм послідовно свою скупеньку пайку, якогось гречаного коржа. Я здивовано запитав: “Чим же тут можна дурити в цім позаробовім царстві?” Спартаківець каже мені: “Гебельс потішає якоюсь новою потаємною зміною, так як він наприкінці війни дурив своїх німців новою таємною зброєю. А Рібентроп ворожить, що Бог післав їх на вишкіл і разом, щоб покарати за те, що не вміли збудувати нової Європи, не шанували Бога, людей та не були добре політично підготовлені. Отже, Рібентроп і доказує, що ми повинні пройти добру школу під командуванням Олександра, то тоді Бог пішле нас назад на землю, як вишколену армію. Отоді ми зможемо збудувати нову Європу”.

Я запитав спартаківця, чого Олександр так погано ставиться до імперіялістів? Він же сам був імперіялістом?” Спартаківець відповів: “Олександр зле ставиться до них за те, що вони були окупували його рідну Грецію. Тому їм тепер добре попаде за це”. Я запитав спартаківця: “Як ті два деспоти — Гітлер і Муссоліні — заховуються тут?” Спартаківець каже: “Їм тут так часто попадає від самого Олександра, що ми самі страхаємося. Такі два дурні, що ніяк їхньої упертості не вистукаєш. Наприклад, Олександр їх навчає, що треба красти дуже спритно, щоб ніхто і не подумав, що ти можеш бути злодієм, бо то наш який спартаківський закон. Але Гітлер привик не красти, а прямо видирати. Ото за це йому і попадає. Муссоліні і любить украсти, але йому ніколи не щастило. Завжди його зловлять. А за ту невдачу знов Олександр карає. Отак то і їм довелось”.

На прощання я прошу Олександра, щоб він дозволив мені порозмовляти з Гітлером і Муссоліні. Олександр дав наказ спартаківцям, щоб привели тих катюг до мене. За пару хвилин чую крик: “Лявф! Лявф!” Бачу, жене бігом два фіюрері. Потім спартаківець крикнув: “Штильге штан!” Стали тепер дуче і фіюрер. Я підійшов і почав приглядатися до Гітлера. Він був такий страшний. Подумав: “Ось смалятина тіла подіяла і на душу”. Я промовив до Гітлера: “Гай, Гітлер!” Але він спустив очі донизу і нічого не сказав. Я його знов запи-

тав: “Ти що вже онімів? Ти ж був таким гарним промовцем, а тепер уже й охота відпала говорити?” Гітлер мене запитав: “Якої ти національності?” Ось я і подумав, що і тут нацистська натура не пропала. Я відповів: “Українець, нащадок славних козаків, які навчили твоїх прадідів ходити в штанях, носити сорочку, бо твої прадіди ходили в оленьових шкірях, як дикуни”. Гітлер вилупив очі і тяжко зідхав. Опісля промовив: “Я добре знаю Україну”. Я тоді запитав його: “А чи ти знаєш, чого ти програв війну?” Гітлер відповів: “Знаю, але вже запізно”. Я став наполягати, щоб Гітлер точно розказав про свої помилки, і я квін розуміє тепер стратегію. Гітлер промовив: “Помилки такі: зрада генерала Павлюса й ми запізнилися з атомовою бомбою”.

Я тоді сказав: “Послухай мене, “унетменша”. Я тобі розкажу про всю безгледу політику. Війна не тільки виграється зброєю, а основну ролю грає тут політика. А ти її мав дуже мало. Твій безгледий націоналізм затуманив твою голову. Тому твої вірні генерали протиставились тобі. Ти думаєш, що тебе врятувала б атомово бомба? Коли б ти був пустив атомову бомбу, то одна Америка навкруги твого Райху тримала стільки нервового газу, що за дві години не осталося б мікроба, а в тім числі — і тебе. Отже, і я загинув би, як “остарбайтер” за ні що. То щасливий твій нарід, що ти спізнився з ядерними бомбами. Ось послухай мене, “унтерменша”, як ти мене називав. Я тобі правду розкажу. Ти прийшов до влади через німецький хаос, який тоді зробили комуністи, щоб тим хаосом викликати революцію. Тоді взагалі хаос існував по всьому світові. У Росії був хаос і страшний терор, а в капіталістів теж існував хаос під тиском комуністів. Ми всі жили під російським нечуваним терором. Думали справді, що ти щось був вартий. Аж виявилось, що ти точно такий деспот, як і Сталін. Ти себе проголосив визволителем. Ми добровільно здавалися тобі й цілими арміями переходили до полону, а ти думав, що то твої вояки такі герої, і ви нас почали мордувати в полоні, мов худобу. Ти нищив усю нашу Україну. Ми думали, що разом із твоїм військом покінчимо московське НКВД, але ти наказав своєму СС ще гірше нищити слов'янські народи, ніж комуністи. Ти йшов, щоб нищити нас і поселити німців на наших землях. Але ти не знав, що як багато вкусиш, то вдавишся. Отже, наш простий селянин ще в 1941 році побачив, що твоє військо робило з народом, то сказав: Гітлер уже війну програв. Бач, простому селянинові було видно твою безгледність. Замість того, щоб використати советську армію, щоб покінчити із Сталіном, то ти ту армію ни-

щив, а та ж армія не хотіла ані разу стріляти проти твоїх вояків. А ти ще й досі не збагнув своєї безглуздої політики, навіть і тут, за гробом. Коли б ти сприяв народам до їхньої волі, не грабував, не вигонив на рабську працю до свого Райху, а співпрацював з усіма поневоленими народами, то ти і твій нарід навіки були б у пошані за таке святе діло. Бач, ти не вірив у Бога. Ти вірив у свого дикого предка, що ходив в оленьовій шкірі із сокирою в руках, вирубував народи кругом себе та в тебе замість Бога був той дикун, а з Бога ти собі глузував, з своєї молоді створив головорізів, грабіжників, гордих дурнів, які думали, що вони справді є надлюдиною. Ти не вірив у Бога, а вірив якраз тим дурням, що ти їх навчив такого безглуздя, думаючи, що вони спасуть тебе та твій Райх. Між нами, українцями, теж є такі опудала, що хочуть замість Бога поставити слов'янського предка та молитися до нього, щоб творити те саме ідолопоклонство, той самий фашистівський терор, і ту твою ганебну свастику пришивають собі на комірах. Воно проголошують себе учителями, а розуму в них якраз стільки, скільки й у тебе. Твоя безбожна зараза ще зовсім не померла, тільки пустилася на хитрі маневри. Твої ідеї перетворюють на релігії, творять віру, що не вірити в ніщо. Отже, не один тільки ти такий безумний і необачний. Існує їх дуже багато. Тому послухай мене, що я тобі скажу. Бог є справедливий. Він нікого не карає даром. Ти почав терор, сам ганебно згинув і тепер мучишся. Ти грабував людські території, тепер твій Райх поділений надвоє. Німець німця стріляє за те, що перейде межу. Ти ограбив європейські банки, а тому твій нарід заплатив удвоє. Бач, Адольфе, що посіє людина, те й пожне. А ти не вірив у те. Бач, як комуністи без Бога набудували... А вони кричали, що нам Бог непотрібний. Ми самі без Бога побудуємо рай... Ось як без Бога будували на Божому світі. Коли б ти робив добре, то ти і твій нарід мав би пошану на багато поколінь. А тепер твій нарід буде без авторитету на довгі роки. Але вже запізно про це говорити. Після смерти покаєння нема”.

Я повернувся до дуче Муссоліні і промовив: “Ну, диктаторе й батьку фашизму, чи тобі хоч раз на день дають їсти макарони?” Муссоліні скривився і промовив: “Ні! Ніколи ще ані разу оці греки не давали нам щось добре їсти, окрім гречаного коржа та спартаківської традиційної чорної юшки із свинячої крові. Оцім нас і годують”. Я тоді сказав Муссоліні: “То тобі Бог дав таку кару за тих абесінських пастухів, що ти по них стріляв кулями дзум-дзум”. Муссоліні гірко заплакав. Я теж пригадав Муссоліні за наш український Донбас,

але Муссоліні відповів: “Я знав наперед, що Гітлер мені Донбасу не дасть, отже я потаємно передав своєму війську, щоб воно покинуло фронт”.

Я тоді попрощався з Македонським царством, побажав Олександрю доброго успіху в його правпінні над фашистами й ми з Андрієм рушили до Українського царства.

Приходимо до воріт Українського царства. Стоїть вусатий січовик із позолоченою шаблею. На ньому синій жупан. Він промовив до нас суворим вояцьким голосом: “Кого вам треба?” Ми сказали, що самого батька Кия, який є головним володарем над українцями. Козак натиснув гудзик і за пару хвилин явився батько Кий. Глянувши на нас, він промовив: “Діти мої! Ось уже й гості прийшли!” Я запитав вартового козака: “Як ви знали, що ми будемо у вас в гостях?” Козак відповів: “Та це ж той московський міністер легкої промисловости Мікоян кожного вечора приїжджає сюди по різні обгризки, і розповів, що якийсь Михайло Кропива ще не вмер, а прямо в тілі, мов жидівський пророк Ілля, привів Хрущова на пересильний пункт та дали йому право відвідувати все те, що на нашій новій планеті. Отже, нам Мікоян розказав, що Кропиви добре знає Петро Волиняк, та що Кропива живе тепер у Канаді. Він справжній українець. Отже, доручили нашому радістові нав'язати зв'язати зв'язки з землею та довідатися, що Кропива — це дійсний правнук Кия та ще й не яничар. Таким чином рішили зробити гарну зустріч для вас”.

Ось ми глянули, аж іде славне запорізьке військо під командуванням кошового Петра Кальнишевського, найбільшого козацького мученика. Попереду марширує музика під батutoю Миколи Лисенка. Збоку йдуть наші гетьмани, полковники, а за ними мільйони тих, що полягли в чесних боях за волю України, за свій рідний нарід, за віру в Бога, за правду. Але всі йдуть по групах: козаки, бійці УПА, навіть я бачив гуцульський полк, всякі політичні групи, фракції й напрямки, що дійсно воювали за свій нарід. Я запитав вартового козака: “Чи ви і тут так поділені, як колись були поділені на землі?” Козак відповів: “То тільки традиційна пам'ятка залишилася в нас. Ми під час великих нарад робимо таку форму, а звичайно ми всі ходимо до однієї церкви, до одного клубу, маємо однакові одєжі. У нас немає слів: східняк і західняк. Ті, що так говорять, ми їх сюди не приймаємо. У нас панує свята правда, любов, Божі закони, вірність своєму народові, а передусім Богові, Який нас створив, наділив найкращою землею на нашій

старій території і дав нам на новій землі найкраще місце, яке ви звете небом”.

Підійшов батько Кий і дякує Андрієві за те, що привів до них їхнього внука. Опісля підійшов до мене і подав мені свою руку. Я йому вклонився до самих ніг. Він підняв мене на ноги і поставив мене. Я подивився на батька Кия, а він стоїть, мов дуб здоровезний. Борода голена, вуса довгі, спущені до низу очі, мов огонь, руки крремеznі. Я ще більше набрався національної свідомости та в любові промовив: “Ось такі батьки могли тільки будувати Київ і ряд інших міст!” Кий промовив: “Благословенний наш нарід і рідня Кропива, що вродила такого внука, який пройшов Крим, Рим і всі мідні труби і не попав чортові в зуби. Ми славимо нашого Творця, що нам зробив найбільшу славу, бо ще ніхто в земному тілі не відвідав нас, крім Михайла Кропиви”. Тут після слів батька Кия залунало від народу: “Слава Господеві за Його милість! Слава Україні земній і небесній! Слава героям України! Пошана вам, батьку Кию, що ваші руки і ваш розум створили таку велич, як Україна”. Після цього Кий дав знак рукою Лисенкові. Диригент махнув паличкою і вдарила музика райський гімн “Вовіки не вмреш ти, наша Вкраїно!” Далі я напишу її слова і мелодію.

І що ж ви думаєте? Приводять до мене мого батька й мою маму, як також усю мою рідню. Батько й мама дивляться на мене і не пізнають. Не можуть повірити, що то я, їхній син Михайло, бо покинули мене малим 10-річним сиротою, а тепер я стою перед ними старший від них, як ровесник своєму дідові. Батько запитав мене: “Це ти, мій сину Михайло?” Я відповів, що я ваш син!” Я скоренько пригадав батькові про той батіг, що колись він відміряв мені за те, що я не хотів пасти коней і цим відразу переконав його. Мати питає: “Чого ж це ти, мій сину, так скоро постарив? Не виріс великий, Боже мій! Сину мій, як же материнське серце”. Я сказав матері: “Мабуть ви щасливі, що повмирили ще до колективізації, а то б і ви побачили, що таке московська коммуна...” На цім наша розмова увірвалася.

Батько Кий узяв мого батька й мою матір, поставив їх по середині народу та промовив: “За те, що ви виховали свого сина, налили в нього козацьку кров, добру українську душу, міцний український дух, що витримав такі тяжкі страждання, дали йому любов до Бога, до свого народу, — це ваша батьківська заслуга. За це ми вас вітаємо і нагороджуємо найвищою нагородою — райською відзнакою”. Бачу, батько Кий чепляє моему батькові на груди медаль, а потім і моїй

матері. Я придививися до медалі, а на ній дійсно зображений наш земний Київ. Долі написано: “Від батька Кия!” Музика знов гривнула.

Після цього беруть нас на бенкет, який приготували в честь земного правнука. Заходимо у великий сад. Дерева мають чудове листя, пахуче, овочі такі смачні, що годі описати. З-під гори тече мінеральне молоко, а з-під другої — мед. Мучні кокони, лушпину зірвеш із них і посиплеться мука. Ос ьтак вари галушки або вареники. З різних місць течуть нарзани, вода життя прямо річкою пливе, річку назвали Дніпром. Люди купаються, веселі, дехто сидить та грає на бандури. Як же у раю? Боже! Я глянув, хатинки біленькі, люди в біленьких і вишитих сорочках, веселі, як Божий нарід. Мені відпала охота вертатися на землю до Канади.

Питаю Андрія: “Чи ти б не переговорив би з Петром, щоб я вже тут позостався?” Але Андрій мені сказав: “Отже, тебе й послано сюди, щоб ти побачив і вернувся на землю та розказав усім живучим на землі, а особливо своїм землякам українцям, що то їх чекає в позагробовому житті”.

Почався бенкет. Сідаємо за великі столи. Сідає по праву сторону мій батько, а ліворуч — мати. Андрій із Києм сіли навпроти нас. Бачу, сидять Грицько Сковорода, Котляревський, Шевченко, Олена Пчілка, Леся Українка, Франко, Єфремов, поруч із ним усі мученики, що їх Москва судила за СВУ та понищила, всі гетьмани нашого славного минулого, полковники та ряд інших заслужених українців. Заглянув і побачив Нестора Городовенка. Він пізнав мене і почав махати до мене рукою, бо то ми були в одному таборі і разом ходили ловити рибу. Чудова компанія. За хором сиділи сотники, бійці, що боролися за волю України. Жіночки в білесеньких гарненько вишитих сорочках підносять нам їжу: вареники, голубці, соборний борщ на смак Миколи Понеділка, навіть і галушки були, різні нарзани, райське смачне вино. Там розповідали про одного полтавця, що він пробував варити самогонку, але батько Кий перекинув його через дріт під опіку чорта. У тій чудовій країні не їдять нічого м'ясного, а все овочове. Овочеві ковбаси ростуть, мов банани. Хлібне дерево помічаєте тут на кожному місці, і то таке, що готові булки прямо ростуть на гілляках. Полотно росте на великих листях дерева. Висушиш листок, потер його і стає біленьке полотно. У таке біленьке полотно зодягнені всі наші святі.

Почався бенкет. Батько Кий встав і промовив: “Велика моя сім'я! З нагоди прибуття до нас нашого першого правнука, Михайла Кропиви, ще в земному тілі, що не зазнало ще

смерти, ми всі вітаємо його!" Всі встали, зробили оплески та крикнули: "Слава Богові! Слава Україні земній і небесній!" Батько Кий налив собі кухоль райського вина, а тоді всі й собі поналивали. Батько Кий тоді знов промовив: "Вип'ємо за долю наших земних нащадків! Зближається час, що Сам Бог повстане, щоб покарати їхніх ворогів і дати спокій нашим нащадкам, бо вони вже довгими роками зносять найбільші скорботи. Отже, і вони стануть такими вільними, як і ми". Знов пролунали голоси: "Слава!" Всі сіли. Почався смачний обід. Обслуговує нас старенька чипурна киевляночка. Підносить Андрієві вареники. Андрій покоштував і промовив: "Точна такі я колись їв, коли ходив по Україні й ночував в одних приемних і добрих людей. Вони мене гостили точно такими варениками". Киевляночка усміхнулася і промовила: "А хіба ж ви не пізнали мене?" Виявилось, що то була та сама жінка, що в її хаті колись Андрій ночував. Ми всі дивувалися, маючи добрий гумор.

Тепер опишу, як смакував райський обід. Всі страви були відмінні від земних. Їжа має в собі 100-процентову поживність. Нічого не йде ні в газ, ні у випадки. Як **ковтаєш, то** нічого не чуєш, окрім якоїсь чудової приємності й насолоди. Райське вино відрізняється від земного. Від земного вина звичайно запоморочується голова. Навпаки, коли я випив райського вина, то я відчув, що мій розум почав добре функціонувати, я став немовбито філософом. Отже, я ще випив одну чарку і переконався, що, дійсно, райське вино дає розум. Я тоді встав і промовив: "Мой батьки! Чи не дали б ви мені декілька літрів цього чудового вина, що дає людям розум, щоб я замість його на землю? Я зібрав би всіх земних політичних і церковних лідерів й дав би їм по чарці. Може, це вино помогло б їм об'єднатися". Всі почали сміятися. Але Іван Франко промовив до мене: "Скажи, козаче, чи ти часом не кінчав школи у лиса Микити?" Знов вибух сміх. Але я, щоб не дуже себе понизити, промовив: "Я вже Лиса Микиту привів до вас на перевишкіл. Ідїть і побачте. Він є на пересильнім пункті. Андрій підтвердив, що це правда, бо Кропива з чортами притягли Микиту Хрущова на пересильний пункт". Знов вибух сміх. Франко промовив: "Ось вже яких родить українська земля, що й Микити залишаються в них позаді".

Потім Котляревський запитав мене: "Яку ти маєш освіту?" Я промовив так: "Щоб розказати про мою освіту, то про неї треба розповідати в парі з моїм життям. Отже, я вам оповім про мої початок. Батько послав мене до школи. Я пару років повчився. Батьки виховували мене в любові до Бога,

до свого народу, до правди, до своєї батьківщини, і опісля перечасно залишили мене, коли я мав 10 років. Тоді московські комуністи забрали мене й вислали до сиротинського дому. Думали, що зроблять з мене яничара. Однак батьківська наука так глибоко закорінилася в моїм серці, що вже ніякі марксистські переконання й доктрини не могли заломити мене. Комісари переконалися, що я непоправний, а тому вислали мене до поірваних таборів у Архангельську. Там я проходив школу, щоб дослідити, скільки голодна людина зуміє вирізати лісу і як довго проживе в таких умовах, та ще з нормою 6 кубометрів на день. До такої науки я не надавався. Отже, комісари послали мене на Біле море до школи атлантологів. Тут ми досліджували, що живе в мерях, як ловити морські істоти, як солити, тощо. Ми ловили все навмання, включно з тюлькою. Незабаром показалося, що я не надавався на студії й у цій школі, бо був дуже змучений. Ось мені пощатило попасти на Медвежу гору. Там мене спрямували до будов, навчили мене якнайкраще носити цеглу на ношах чи козою. Але я, як муляр ще здавно, мало носив цеглу на ношах чи козою. Отже, тільки там я зумів закінчити московську школу. Вернувся додому, а тут вибухла війна. Німці вислали мене до школи генетичних дослідів, де навчали, як постає “унтерменш”, як розвивається “оберменш” та на якому пайку зуміє “унтерменш” тяжко працювати, споживаючи хліб із березовим трачинням. Отже, перейшов я ті експерименти на власній шкірі. Я так був висох, що насилу дочекався кінця війни. Але кінець війни посилив мої муки та страждання, бо війну виграли всі разом на користь Сталіна. Сталін тоді був генералісимусом на весь світ. Він наказав своїм західнім рабам, щоб вони віддали йому пів Європи та всіх тих, які повтікали від його терору. Очевидно, західні раби погодилися на його вимоги й широко виконували все те, що Сталін велів їм робити. Вони забруднили свої руки невинною кров'ю. Оглянулися й тимчасово стримали свою брудну роботу... Але й далі не переставали грати на нервах бідних утікачів. Оточували табори танками, щоб морально вбивати нарід. Варрто пригадати світлу і праведну душу, яку мала Елеонора Рузвельт, яка перша стала в обороні утікачів. Після її оборонних виступів нам стало трошки легше. Історія зробить її дійсною патріоткою правди і великою дочкою Америки. Ось ми залишилися в таборах ДП. Там ми відкрили школу шоферів, щоб їздити тягаровими автами, та щоб найлегше перекидати советські репатріяційні авта, на що я проходив і практику. По дворічному таборовому бурхливому житті я поїхав до Бель-

гії на студії в геологічному інституті. Отам я вже за чотири роки удосконалив своє знання. Знаю тепер, як земля побудована, як лежить вугілля в надрах землі, як до його добиратись, як підперати землю тонким дрючком. Скінчивши свою працю в Бельгії, я виїхав до Канади, щоб студіювати в сільсько-господарському інституті. Отут я вже став калікою, бо студіював, як свині годувати, як корови доїти, як гній викидати, як перець садити тощо. Я придбав досвід, а досвід здобув гроші. Я живу собі не гірше, як ви в цьому раю. Тільки, що ви живете без комуністичних безбожників, а нам треба ще їх терпіти”.

Франко знову обізвався і промовив: “А що! Я вгадав. Він дійсно скінчив школу у Лиса Микити!. Але ті, які померли з голоду й по тюрмах, підтвердили все те, що я їм сказав. Обід скінчився. Тепер підготовка до концерту.

Заходимо до модерного будинку. Всі посідали. Відкрилася куртина. Боже! Яка краса! Я глянув на сцену, а вона так гарно розмальована за українським стилем, що ніколи я такої краси ще не бачив. Вийшов композитор Лисенко. Хористи всі, як один, чарівної краси. Дівчата у віночках, сорочки вишиті. чобітки чепурні, гарні зачески. Я кзаспівав хор пісню “Ніколи не вмреш ти, наша Україно!” — то я заплакав від радсти. Опісля хор співав багато інших райських пісень. Після хору оркестра заграла гопака. Ех, як ударили наші козаки гопака! Я подумав собі, що на земнім хлібі ніhto так гопака не втне. Це все робить райська їжа.

Далі оголошують, що вийде Довбуш і буде грати на сопілці. Бачу виходить здоровезний карпатський козак. Як заграв, то куди там тим галівудським музикам... Та як вийшли гуцули, та як ушкварять гопака, то їм усі давали апльодисменти. Потім наш Тарас Шевченко чудовим тенором проспівав: “Реве та стогне Дніпр широкий!” Все закінчилося гарно.

Тепер приступили до маленької конференції. У ній взяли участь наші письменники. Конференцією головува Котляревський. Посадили мене всередину й почали мене дещо питати. Я попросив слова, щоб вони не питали мене перші, а я їх буду передусім питати, а потім уже вони мене. На це була згода. Я запитав їх: “Яка у вас релігія загально тут: чи православна, чи католицька, чи протестантська, чи дохристиянська? Бо сам батько Кий не є християнин, а має свою власну віру. А він наш батько”. Котляревський каже: “Грицько Скворода був на землі більш протестантського нахилу. Я, Шевченко й Леся Українка рахувалися православними. Але Франко вважався греко-католиком. Але насправді віра в Бога одна.

А ті віри, що ви їх називаєте вірами, то, фактично, не віри, а тільки обряди. Люди сваряться не за Бога, а за обряди. Обряди — це тільки форми. Кожен, хто ставить свої обряди вище за віру в Бога, сюди не попадає. Перекажи мешканцям землі, що хто робить для народу, той буде разом із народом царшувати. А на кого нарід робить, той сюди не попаде. Всі наші предки вірили в Бога. Ми віримо в Бога. Хоч дехто з нас виконував обряди, чи то в незнанні, чи то з примусу під чужими багнетами, все ж таки ми були вірними Богові. Отже, у нас на першому місці стоїть віра в Бога, а обрядові закони ми самі творимо, як нам наказує наш український смак. Віра в Бога полягає в тому, щоб люди не порушували Його законів. Закони пророди — це Божі закони. Тому віруйте в Бога, а обрядові закони творить собі такі, які вам найбільше підходять. Тільки не йдіть до чужинців і не позичайте від них їхніх обрядів чи їхнього поняття про Бога, бо в іншому випадку ви згубити ваше національне обличчя”.

Я знов запитав: “Чому Ленін і Сталін накоїв так багато зла, а Волиняк і Багрянний тепер чистить їм взуття?” Єфремів відповів мені: “Ти жив у советській системі. Ти знаєш, які там закони. Там тільки один диктатор живе добре, а всі позостали мусять один одному підпорядкуватись, слухати один одного, писати один на одного, нищити один одного, а диктатор нищить усіх. Ось і тут в інтернаціональному пеклі існує один диктатор, сам диявол, який нищить усіх, кого тільки хоче. Коли Багрянний чистить черевики Леніну, то Ленін чистить копити старшому чортові, а Волиняк Сталінові, то Сталін чистить ратиці намісникові чорта. Бог покарав Леніна і Сталіна за те, що вони самовільно поламали Божі закони, а прийняли й керувалися чортячими. Бог післав Волиняка до Леніна, бо Волиняк у Торонті бив себе в груди, називаючи себе правдивим лєнінцем. Хай він тепер не скаржиться ні на кого. А те, що Багрянний чистить чоботи Сталінові, то тому, що він із своїх молодих літ хвалив Сталіна й партію, а проклинав у своїх творах контр-революцію. Попавши у неласку Сталіна, Багрянний повернув свою лайку на Сталіна, але ніколи на колгоспи. У творах Багряного ми нічого не знайшли про Україну, за Україну, за український нарід, а все якийсь невідомий герой, і що, властиво, ті герої хотіли, то Багрянний боявся написати. Він твердив, що наша сила — це молоді комсомольці. І ось тепер той комсомол у чорта на послугах разом із Багрянним. Отже, така нагорода усім тим, що робили революцію, будували колгоспи, сиділи на м’якому кріслі і писали твори на хвалу та прославлення Сталіна за його морди

над українським народом. А тепер нехай він царствує разом із своїми царями. Але не забудь, що крім чищення й догляду за чортами, там ще досить іншої роботи. Ти був у колгоспі, то знаєш ту безглузду роботу, а за їжу, то не питай”.

Я запитав: “Чому рай є національний, а пекло — інтернаціональне?” На це питання дав мені відповідь сам батько Кий. Він сказав: “Мій сину! Бог створив незліченні світи. Ти пролітав через Молочну Дорогу. Ти бачив, скільки Бог всього різноманітного натворив. У Бога є більйони таких творів, як ваша земля. На багатьох тих землях знаходяться різні творіння. Бачиш ось ці птиці! Всі вони не однакової барви, не однакової форми, не однаковий у них голос. Хто їх створив? Бог! Чому Він так створив? Так було Йому до вподоби. Отже, протиставитись якійсь нації, то противитись Тому, Хто цю націю створив, а їх створив Сам Бог. Кожна порода птахів, худоби та звірів ходить собі вкупі й не хоче зміщуватися з іншими породами. Овечка тримається свого гурту, щоб творити отару. Так само пташки, риба, звірі, плазуни й інші істоти. Бог також створив для кожного народу місце для досконалої радості. Ви приходите. Ось ваш батько, мати, рідня, знайомі, ваші поети, лицарі. Все це творить гамонію радості. Наприклад, ви прийшли до раю, а там сидить Максим Горький, який найбільше не любив українців. Яка б вам була радість у раю, побачивши свого ворога, україножера? Що б тоді являв собою рай? Збери у рай інтернаціонал і зараз таки повстануть революціонери, визвольні змагання. Ось бачиш, що робиться у вашому канадійському Квебеку? Тому кожному народові Бог дав і на небі святі місця. Коли б Бог створив інтернаціональний рай, то за короткий час рай пертворився б у пекло, бо в тій мішанині існують різні покидьки, неморальні, безвірні, ліниві люди, що не хтять працювати, а їсти бажають краще від тих, які працюють. Вони прагнув, щоб на них інші працювали, а самі один одного нищать за інтернаціональне корито. Бачиш, як Пекін гризеться з Москвою тальки за старшинство. Ось і попробуй загнати їх до одного раю. А вже в пеклі, то чорт їм раду дасть. Тому всі ті, які творять і пишуть про інтернаціоналізм, є кандидатами на інтернаціональне пекло. Усіх наших українців, що хвалять інтернаціоналізм, ми не приймемо сюди”. Я запитав: “Як же то нам так багато пишуть і говорять, що Христос і апостоли проповідували про інтернаціональний рай?” На це питання сам апостол Андрій попросив, що дасть мені відповідь. Він заявив: “Христос ясно сказав нам, що Він прийшов до дому Ізраїля. Нам навіть Він забороняв ходити до чужинців. Ми навчали своїх ізраїльців

любоби до Бога, до свого народу, щоб творити єдність і не служити окупантам. Коли нашого Учителя хотіли схопити в Гефсиманському саді, то тоді ми були готові захищати Іуса Христа, маючи добрі мечі. Ми кинулися за власну оборону, так що не тільки в окупанта летіли вухи, а і голови, бо кожен носить меч для оборони, бо кожна людина має право жити не рабом, а вільною повновартісною людиною. Ми навчали любити Бога, батьків, свій рідний нарід і плекати рідну культуру, а також шанувати й інші народи, коли вони не посягають на чуже. Ось така була наша первісна програма. Справді, нам на землі присвоїли так баго геройства, що ми про нього навіть і не чули. Мені й Петрові за нашу вірність Господеві Бог доручив працювати на пересильному пункті. Але ми не судді людських душ. Ось, наприклад, недавно привели до нас Петра Волиняка. Я з Петром нічого до нього не маємо. Ми передали всі його твори українській науковій комісії, яка ось тут, у раю, а комісія написала, щоб послати його до інтернаціонального пекла під опіку чорта. Ми так і зробили. Коли читаємо резолюцію, що направте когось негайно сюди, як праведну душу, ми залюбки це виконуємо. Оце все те, що я мав вам сказати”.

Я подякував Андрієві за його щире апостольську правду. Далі я зно взапитав: “Чи ви чули, що в нас на еміграції з’явився один крутій, який називає себе “учителем”, і навчає таких, як сам, що Бога нема, а є тільки якийсь слов’янський предок т. зв. Дашбог. Однак він не вірить у Бога, висміює рай, пекло, суд, нагороду від Бога, глузує з молитов до Бога, називає тих, які моляться до Бога, жебраками, що просять у Господа про поміч у боротьбі за волю. Він називає таке безвір’я рідною українською вірою”. На це мені відповів Тарас Шевченко. Він сказав: “Сам Бог повідомив нас, що на землі таких відступників тепер дуже багато. Ось Сам Бог розпорядився, щоб їх нікуди не брати від землі, бо вони вірять в еволюцію, а тому й будуть нею користуватися. Наприклад, коли людина має прикмети людини, не втратила моралі, віри в Бога, братолюбства, то вона переходить від земних мук до раю, де ми сьогодні проживаємо. А коли людина втратить сумління, мораль, віру в Бога, каже, що її створили гази, що вона переходить еволюцію, то Бог є правдивий Суддя. Людина одержить те, в що вона вірить. Ось ті, що сиплють щиро гроші на безбожні справи, то Бог їм велить, щоб вони від тіла пожали зотління, бо вони згубили Божий образ. Аті, що собі гроші сунули до своїх кишень, то стануть безглуздими людьми. Отже, людина матиме те, що вона буде. Думаю, що більшої карі їм не треба”.

Я знов запитав: “Я одержав від одного українця такого листа. Коли б Бог мав якусь кару для людей, то Він покарав би росіян за їхній колоніялізм”. На це мені дав відповідь Симон Петлюра та сказав: “Я мав 100-тисячну армію й боровся за волю України. А де ж позістали були? Хто Будьоний? Хто Котовський? Хто Щорс? Чиї там були вояки, що нищили нас? За що вони воювали? За знищення їхнього проводу, самі себе переслідували та знищили нарід. Бог силою нікого не тягне з рабства. Не хочеш волі, то будь рабом. Правда, згнуло багато невинних, то вони тепер царствують із нами й радіють, що не поклонилися чортові, і не воювали по стороні окупанта, а воліли терпіти різні муки за правду. Багато ще говорило, що моя хата з краю! Ось ту хату, що була з краю, ворог розкидав, і господаря відправив на Сибір. А тепер ще й Бога винують!” Далі Петлюра сказав: “У 1918 році нам бракувало тільки єдності, а тепер її ще більше бракує у вас. Якщо ворог знов вас підманить, то повторно знайдуться такі, що будуть вину складати на Бога. А тепер, щоб зробит єдність, то ваші проводирі не хочуть і чути про це. Перекажи їм, що коли не об’єднаються, то згублять своє національне обличчя, будуть осуджені своїм власним народом на землі й ми теж від таких цураємося, відсилаючи їх під чортову опіку. Бог дав людині очі, руки, ноги, щоб працювати на хліб насущний. Не хочеш працювати, то сиди голодний. Не хочеш боротися, будь рабом. Це правдивий закон. Так Бог зробив на землі, щоб ми навчилися цінити добро”.

Тепер настав час і присутні почали питати мене. Передусім Леся Українка взяла слово й запитала: “Чому у вас нема єдності й що цьому стоїть на перешкоді?” Я відповів, що поперше, то це непомильна гордість наших партійних проводирів. Подруге, що це церковна запекла боротьба. Леся Українка знову запитала: “Що вам стоїть на перешкоді на шляху до власної творчості особливо в релігійних обрядах?” Я відповів: “Чуже корито”. Потім вона запитала: “Яке ваше економічне положення на еміграції?” Я коротко відповів: “Згуби сумління, то знайдеш гроші”.

Відтак почалася гаряча дискусія на різні теми: партійні, релігійні, культурні тощо, але я не буду описувати про це, бо я ще не знаю, коли відійду на той світ. А вам це не допоможе, а мені пошкодить. Прийшов стрункий фотограф і почав нас усіх фотографувати. За хвилину були виготовлені світлини й то в такому гарному кольоровому виконанні, що годі описати. Почали роздавати усім фота. Я став просити, щоб і мені дали хоч одну фотокартку, але батько Кий не дозволив, ка-

жучи: “Якщо ти занесеш наші фотознімки на землю, то наші нуки на землі не будуть молитися до Бога, а тільки до наших світлин, як це у вас тепер роблять, а це буде на руку тим блюзнірам, що не визнають живого Бога, а кажуть, що є тільки прадід т. зв. Дашбог. Вони на цім багато виграли б. Подруге, це викликало б велику спекуляцію, бо нечесні шахраї почали б підробляти наші фота. Далій, це для тебе самого може спричинити велику біду. Наприклад, якийсь партієць чи релігійний фанатик візьме фото, перегляне його й, не побачивши на ньому свого зверхника, який уже помер, скаже, що це все брехня. Бо коли б світлина дійсно була з раю, то на ній у першому ряді був би мій зверхник чи то політичний, чи то парафіяльний, чи то святий, чи то партійний головач. Отже, тобі ще попаде від своїх земляків, як обманцеві, на їхню думку”. Я подумав, що це правда.

На цім закінчилася наша конференція. Наприкінці ми всі встали, щоб проспівати райський гимн. Усі загальним голосом проспівали його. Я пильно прислуховувався до цього гимну та добре запам’ятав його слова й мелодію. Слова подаю нижче, а мелодію напишу окремо, бо вона дуже чудова.

РАЙСЬКА ПІСНЯ

Ніколи не вмреш ти, наша Україно!
Огонь твоїх сил ще не згас,
Ніякий терор, ніяка чужина,
Ве відніме любови від нас.

Боролись за тебе, любимий наш краю,
За тебе життя віддали!
За правду боролись, попали до раю,
Ми вірні сюди прибули.

І тут твоїм ім’ям цю землю назвали,
Щоб ім’я твого не згубить,
Щоб ми, твої діти, ніде не пропали,
Щоб скрізь з твоїм ім’ям нам жить.

Сам Кий, наш великий український тато!
Над нами керує всіма!
Гетьмани, поети і інших багато,
Між нами тут страху нема.

Сам Бог охорона над нами всіма!
Він нам збудував все для справжньої волі,
Ката-яничара між нами нема!
Ім не бути між нами ніколи.

Після цієї пісні всі крикнули: “Хай живе Україна земна і небесна! Слава!” Потім усі схилюлися і наш славний батько Кий проказав молитву до Бога-Творця. Він молився так: “Ми дякуємо Тобі, Творче неба і землі, та всіх тих плянет, видимих і не видимих очам нашим, за Твою мудрість і чудове творіння, яким ми користувалися на нашій земній Україні, а також Ти нас і тут поселив на найкращій частині цієї плянети, бо Ти бачив нашу щирість і любов до правди, до волі. Ми не були грабіжниками чужого майна й чужої волі. Ми не грабували нікого, тільки обороняли свою власність. Ти бачив наші чисті вчинки і заплатив нам за правдою. За це хай лунає Тобі одному вічна слава”. Всі промовили: “Навіки Богові слава!”

Я прошу батька Кия, щоб дозволив мені з Андрієм оглянути нову Україну. Батько Кий крикнув: “Дайте сюди гелікоптера. Прилетів райський гелікоптер, що не був схожий до земного. Він мав вигляд карети. Мотора жодного не мав, була якась батарея й якийсь маленький апарат, що витворював магнети, позитив і негатив. Оцим витворюється притягання до землі відштовхнення. Отже, ця комплікація і попихає гелікоптера від землі, а також жене вперед. Я став питати пілота про таємницю цього мотора. Пілот тоді запитав мене: “Що, у вас ще немає таких моторів?” Я сказав, що не маємо. Він промовив до мене: “Скоро і ви будете такими літати, але, на все є пора. Коли Богові буде потрібно, то дасть вам мудрість, і ви побудуєте”. Я ще допитувався тієї таємниці, але пілот не хотів мені сказати. Можливо б, коли б я здобув ту таємницю, то змінив би своє прізвище з Кропиви на Майкелсона. Мабуть, тоді дістав би на землі нагороду Нобеля. Ми сіли в гелікоптер, цебто я, Андрій і батько Кий. Летимо передусім уздовж райського Дніпра. Тільки що райська ріка Дніпро витікає не з Росії, а з Карпат. Кий почав мені розповідати: “Колись, як я прибув сюди, то нас було ще мало, бо ми були ще всі слов’яни помішані. Отже, коли ми виразно поставили своє національне обличчя, що ми українці та що в нас характер, сумління, вдача і чесність є відмінна від москалів чи поляків, і ми є українці, то Бог відділив нам найкращу територію, яку ми теж назвали Україною. Ось бач праворуч піски, то Бог наділив поляків за те, що вони віками посягали на наші українські землі на земній Україні. А там, де високі гори, то німці. А там, де гарні зелені горбки, то наші гоцули, лемки й бойки. Вони ніде не хтять ходити, а дай їм походити по горі. Ну і поселилися там по тих горах. А то ген далеко синіє Чорне море. Ми все назвали так, як у земній Україні”.

Приземлившись на Райськім Закарпатті, я побачив чудові хатини. Скрізь видно гуцульську різьбу. Я подумав: “Ось що влізе любиме у тіло, то й з душі не виколупаєш”. Гарно все зроблено.

Полетіли понад Чорним морем. Боже! Рібки золоті прямо літають понад водою. Русалки, що не лоскотали людей, теж у раю разом із дівчатами купаються. Парубки гуртом співають, грають, танцюють. Це наче справжній рай.

Спустились ми долі. Я захотів напитись води. Питаю батька Кия, чи Чорне море таке солоне, як і земне. Кий мені сказав, що ні, але й ми тут не п'ємо води. Кий припровадив мене до дерева, вирвав великого оріха та промовив: “Бачиш, що це дерево росте на кожному місці. Отже, бачиш, у цім оріху врощений ніби маленький шнурочок. Потягни за його, оріх відчиниться, а вньому півлітри смачної здорової води. Ото райська вода для пиття. Дехто любить і нарзани, яких ми маємо дуже багато. Але основний наш напиток — це оцей оріх”. Я потягнув за шнурок того оріха. Боже! Який то напиток був смачний. Годі описати того смаку і пахощів. Потім Кий каже мені: У нашому царстві все є для життя. Ми тільки не маємо шпиталів, бо вони не потрібні нам. Заболіла голова, он бачиш дерево, на йому росте червона ягода, мов наша земна вишня. Отже, з'їси одну й усе промине. Це не ваша аспірина. Заболів живіт, ось бачиш на дереві росте, неначе наша земна перчина. З'їси й усе проминає. То наші лікувальні рослини. А харчових рослин, то стільки тут є, що ти впродовж цілого тижня не міг би перекоштувати їх”.

Знов летимо лівою стороною Дніпра. Я помітив маленький огник та запитав батька Кия: “Що то за огник горить?” Батько Кий спочатку не хотів сказати. Але я знову почав допитуватися про нього. Тоді він відповів: “То бач, до чого людина привикне в тілі, то й з душі трудно вибити. Ось бач скільки ми маємо всякої їжі, але полтавець, як не зварить галушок і як не з'їсть, то нарікає, що він голодний. Ото полтавець сидить і варить галушки”.

Ми залетілу в саму столицю Київ. Боже! Краси не описати. Все в золоті, якого тут не бракує. Золото тут валяється всюди, мов каміння у нас на землі. Авта їздять тихенько без газолінових моторів із застосуванням якихсь таємних для мене батарей. Будинки з гарними деревами навкруги. Магазинів із продуктами там нема, бо вони зовсім непотрібні. Під кожним деревом сидять гарні люди, весело балакають. Андрій мене гонить, щоб я квапився, бо, дійсно, ми добре загаялись, відвідуючи всі митарства потойбічного життя.

Ми прилетіли до райських воріт. Там знов зібрались усі: військо, хор, наряд, влада й моя вся рідня. На прощання лунають оклики: “До скорого побачення!” Я тоді гучно відповідаю: “Зараз не хочу! Як буду рачки лазити”. Музика заграла райську молодію й хор почав співати. Я прощаюся з усіма, а особливо з батьком Києм, який ще сказав мені: “Сину, хай тебе нічого не спокусити, щоб ти не став ні яничаром, ні шахраєм, щоб ми знов стрінули тебе, як найкращого сина нашого народу”. Я вклонився батькові Києєві й подякував за все.

Ми відійшли від воріт українського раю на пару кілометрів. Я придивляюся, аж ось хтось їде супроти нас. Бачу, щось схоже на московську тройку. Своїм очам не вірю. Як то і тут москалі їздять своєю тройкою. Підходимо ближче. Справді тройка. Ворошилов запряжений у дугу, Будьоний по праву сторону, а по ліву — Котовський. Віжками править Карл Маркс, а з порожніми мішками сидить Микоян таки на возі. З-заду підпихає воза Ленін і Сталін. Я прямо не розумів і питаю Андрія: “Скажи мені, чи це сон, чи правда, що я тепер бачу тут московську тройку?” Андрій відповів, що це правда. Тоді я підійшов ближче до Будьонного і заспівав його улюблену пісню: “Ех тачанка, растачанка, нашої гордості краса, у тебе моя тачанка, все чотири калеса”. Та й кажу: “Коліс то чотири, але коней немає. Мусите самі тягнути... догосподарювалися...” Микоян аж заливається від сміху. Думаю, хитрий Арум'яшка, викрутився від усіх сталінських чисток і тут також обхитрів чорта. Він не тягне воза, а тягнуть його на возі. Я запитав Микояна: “Де ви такого воза взяли?” Микоян сказав: “Та це чорти притягли з того місця, що москалі ракетою завезли на місяць. Ось він став нам у пригоді”. Я тоді весело кажу Будьонному і Котовському: “Ану, хлопці, запряжіть Карла Маркса у дугу, а Леніна та Сталіна припряжить і самі сідайте на віз, нехай вони тягнуть вас. Тож вони вас піддурили і такого лиха нарobili вам і всьому народові”. Котовський відповів: “Я на них підбираю пору”. Микоян мені сказав: “Ми тут не господарі, поглянь набік”.

Я глянув, аж два чортятка стоять збоку з вилами в руках. Я придивився до них, а вони схожі на американських “гіпів”. Я запитав Андрія: “Що це таке? Чи тут також є гіпі?” Андрій відповів: “То не “гіпі”, а чорти”. Я ще уважно придивився до них. Вони брудні, зарослі, не вмиті, волосся довге. З-під волосся блищать очі, мов у диких котів. Я спитав Андрія: “Чого вони тут із вилами?” Андрій сказав мені: “У кожній державі, де так вільно дихає чоловік, то його такі, як

оце охороняють, щоб той чоловік міг тільки вільно дихати, але не смів відлучитися осторонь”. Я тоді сказав: “То нащо чортам брати форму з наших земних гіпів?” Андрій тоді сказав: “То не чорти взяли форму в гіпів, а гіпі в чортів”.

РОЗМОВА З КОТОВСЬКИМ. Я запитав: “Товаришу чекіст! Бач ці обидва твої товариші хоч трохи поцарствували. А ти воював та їв мамилігу. І ось вони ще й тебе вбили, боячись твого чекістського голосу. Отже, помстися над ними хоч тут”. Котовський відповів: “Я підбиру на них відповідну пору”.

Підійшов я до Маркса і промовив: “Ну, Карлику, зробив ти своєю ідеєю рай на землі?” Карл Маркс обернувся в сторону Леніна та Сталіна, а тоді промовив: “Оці собаки все перепаскудили”. Я тоді промовив: “Невже ж тобі і тепер ще не видно своєї облудної політики?” Маркс опустив очі долі й замовк. Я сказав Марксові, що кожен, хто себе ставить вище Бога, хоче на Божому світі з Божого матеріялу робити рай, — являє собою духово хвору карикатуру, як і ти колись був”.

Далі я промовив до Леніна: “Ну, ти колись казав, що то буде одержувати те саме звозчик, що й пасажир. Чи то правда? Я думаю, що зараз Мікоян їде та краще повечеряє за тебе”. Ленін блиснув своїми закисленими татарськими очима і промовив: “Усе перепаскудив оцей грузин”, показуючи рукою на Сталіна. Я запитав Леніна, що саме він перепаскудив? Ленін перераховує: “Примусова колективізація, голод у 1933 році, масові заслання, розстріли рядових і комуністів”. Я тоді запитав Леніна: “Хто робив голод у 1921 і 1922 роках? Чи ж не ти? Скільки ти селян і інтелігенції винищив під час революції? Як то за твоїм наказом стріляли по натовпі цивільного населення в Петрограді?” Ленін застосовує свою дипломатію й відповідає: “Всяка революція вимагає жертв”. Я тоді запитав: “А що ж твоя революція дала народові?” Та й далі говорив до Леніна: “Отак, як ти возиш оцього воза, так увесь наряд під твоєю революцією тягне тяжче ярмо”.

Повернувся я до Сталіна, а він такий брудний, нехлюй, точно схожий на його сторожу, що охороняє його. Люлька в зубах і щось курить. Я запитав Мікояна: “Де ти береш махорку для Сталіна?” Мікоян каже: “То не махорка, а мірована. Це наш головний прибуток з міровани. Бувало в Росії посічемо й коріння і продамо за добрі гроші. Ми і тут так робимо”. Я запитав Мікояна: “Невже ж на вашій пекельній території нічого кращого не родило б, окрім мірувани?” Мікоян каже: “Усе б родило, коли б не чортові порядки. Ось при-

гадай свою Україну, яка годувала весь світ. А як настали чортові порядки, то нарід і сам умирає з голоду. Таким чином Москва мусить купувати хліб у Канаді, а Україна багатіша від Канади". Мікоян продовжував промову й говорив: "Я ж був міністром легкої промисловости, отже, я добре знаю, що основною бідою були й є наші колгоспи. Але що я міг зробити? Ось оцей ешак (показав на Сталіна) не хотів ніяк слухатися. Хто наважився щось сказати, щоб покращити життя народу, то тому оцей ешак відрубав голову. Тут пекло, то нічого вже не вдієш".

Я тоді промовив до Сталіна: "Ну, ясне сонечко! Чи ти знаєш хоч про долю своїх власних дітей?" Сталін мовчить. Мікоян сказав мені, що Сталін ніколи не випускає тієї люльки з зубів, як і коліє у Кремлі. Він так уже себе запоморочив тією мірваною, що, наче та худоба, нічого сенько не розуміє. Шкода з ним і говорити. Я тоді махнув рукою до Мікояна та промовив: "Ну, поганяй свою худобу туди, куди чорти поведуть вас".

Я з Андрієм пішли до пересильного пункту. Ми прибули туди. Петро побачив нас і почав кричати на Андрія: "Ти покинув мене, а мені хоч розірвись самому, а тобі й байдуже... Ти знаєш, що тепер твориться на тій нашій землі? Війни, мордерства. З одного Сибіру кожного дня прибувають тисячі замордованих, а з московських тюрем приводять таких закатованих, що страшно дивитися. Отже, кожного конче треба запитати хоч, хто він і за що замучений. Корея, наші ізраїльці, араби, В'єтнам, між Росією й Китаєм падають жертви. А як багато почало вмирати від наркотиків, а я ще не покінчив із цим косолапим Микитою".

Ідучи до пересильного пункту, я просив Андрія, щоб порозмовляв із Петром і дали мені Микиту під моє розпорядження, а я Микиту повішу між небом і землею поруч із гоголівським Подвисоцьким. На це Андрій радо погодився. Він порозмовляв із Петром і передали Микиту Хрущова під моє розпорядження. Микиті наказали, щоб він мене слухався. Хрущов збентежився, Він думав, що я направлю його знов до Москви, а там йому пришиють обман у смерті та шпигунство в користь Америки за те, що він десь блукав, бо про воскресіння москалі не вірять. Але я запевнив його, що я депіст і так само боюся московського НКВД, як і він. Петро дав мені й Микиті по одній пігулці та сказав: "Оце як приймете ці пігулки, то станете негативними, і наша земля вас так швидко попхне, що ви будете летіти швидше від світла. Але держитесь напрямку вашого сонця. Ось воно", — і Петро показав

нам маленьку зірочку. Справді, я глянув на наше сонце, а воно таке маленьке, що тільки що блимає. Ми попрощалися з Петром і Андрієм, прийняли ті пігулки й не вгадали, як ми почали летіти в просторах.

Я погано розрахував і дуже близько взявся до нашого сонця. Коли ми зрівнялися з сонцем, то я почув, що сонце почало пекти мене в правий бік. Але я летів, не звертаючи уваги на це. Микита допитував мене, куди ми летимо. Я сказав, що до Америки прямо в Дизні Ленд. Микита повеселішав. Ось уже долітаємо до орбіти нашої землі. Бачимо, летить дві ракети. На них написано "СССР". Микита, як побачив, то як не крикне до мене: "Погоня НКВД за нами!" Я запевнив Микиту, що поки я тут у просторах господарем: "Ти ж чув, Микито, що Петро казав!" Микита заспокоївся. Я сказав Микиті, що затримаю першу ракету, а ти затримай другу. Потім ми зійдемося до купи. Якщо там є НКВД, то я їх повішу між небом і землею поруч із паном Подвисоцьким. Ти, Микито, читав твори Миколи Гоголя "Про мертві душі"? Микита промовив: "Добре знаю, мабуть і моя така доля буде". Я схватив першу ракету, а Микита другу. Я відчинив двері ракети й побачив, аж там сидить собачка-лайка, яку то колись Микита вислав у космічні простори для експерименту. Я крикнув до Микити: "Лайка у ракеті!" Хрущов промовив: "Буде нам охотніше". Микита не може відчинити дверей другої ракети. Кричить: "Примерзли двері, не можу їх відчинити".

Я підійшов і добре потягнув за двері. Двері відчинилися. Бачу, сидить астронавт, а в його носі стирчать такі довгі сосульки, наче в лютому місяці на стріці. Я тоді кажу Микиті: "Чому ти не врятував цього бідного астронавта? Це ж твоя вина. Чому ти не попросив Америку на рятунок? Американці врятували б його?" Микита промовив: "Ми обговорювали цю справу, але я трохи напартачив, коли відвідував Америку. Я все твердив, що наші ракети кращі. Отже, мені було сором звертатися до Америки по допомогу". Я запитав Хрущова: "Хіба ж у вас ще був якийсь сором?" Хрущов відповів: "Знаєш, що і брехати, то також треба мати якісь границі". Я тоді сказав: "А як тобі, Микито, прийшлося разом і брехати і черевиком махати, то ти не вийшов із границі?" Хрущов мовчав. Витягаємо ми того астронавта, ставимо його поруч із собачкою проти сонця. Собачка менша, то скоріше розмерзлася, пізнала Хрущова та стала вити. Потім астронавт почав рухатися, відтак блимнув очима, пізнав Микиту і, піднісши руку під шапку, почав йому звітувати: "Від імени колектив-

ного керівництва, під вашим проводом, Микито Сергієвич, я завдання виконав”. Вкінці збагнувши, де він є та в чому справа, як також що я українець, він почав кричати на Микиту: “Ти, катюго, нас українців разом із собаками посадив на свої забаганки-експерименти, а своїх кацапів, то висилаєш у космічні простори на добрих ракетах... А тепер ти і сам на експеримент попав! Га? Ось я тобі тут покажу!

Я запевнив астронавта, що полетимо пряма до Канади, спустимося на озері Онтаріо й я візьму таксу, а тоді за годину будемо в мене на фермі. Астронавт промовив: “Я ж маю дружину, діти, рідню”. Тоді знову прискочив до Микити й почав кричати: “Ти, катюго, порозгонив наш нарід по всьому світі, та й мені це ти хотів зробити! Га?” Тоді взяв Микиту за груди й почав його молотити. Потім крикнув: “Лайко! Бери Микиту!” Лайка як підскочить до Микити, та як ухватить його за духове тіло, так задок став голий. Я пригадав, що маю пучок кропиви, що нарвав у Москві. І як припечу Микиті по духовому тілі, раз, другий і третій...

Аж ось почув голос моєї дружини: “Що з тобою? За що ти мене б'єш?” Я пробудився. Електрична грілка припікала мені правий бік, а я думав, що то сонце. Перепрошую свою дружину. Розповідаю, що то я так Микиту припікав кропивою. Дружина промовила: “Ти добре припік, аби мені за тиждень минуло...”

Відтак я розповів дружині, де я був у сні та що я бачив. Вона сказала, що й їй цілу ніч снилися чорти. Мабуть, ці таблетки це все зробили. На другий день я поїхав до лікаря, показав йому таблетки. Він оглянув їх та сказав, що це героїна. Я лікарєві розповів про мій сон, що я був аж на тому світі. Лікар запитав, скільки я прийняв тих таблеток. Я відповів, що одна таблетки не викликала жодної дії, отже, я прийняв дві. Лікар сказав, що то дійсно велике чудо, що від двох таблеток, прийнятих нараз, я ще вернувся з того світу... “Досі”, — казав лікар, — “ще ніхто не вернувся з того світу, прийнявши нараз дві таблетки наркотиків”. Вкінці доктор забрав від мене всі таблетки й заборонив мені купувати реклямовану медицину.

Прийшов я додому і почав на свіжу голову писати те, що мені снилося. Кому не буде до вподоби мій сон, то зверніть усю вину на героїну. А кому цей сон сподобається, то прийдіть до мене, а я усно оповім вам те, чого я не хотів тепер описувати.

Вілсонвіл, Канада, 21. І. 1971 р.

Михайло Боровик-Кропива.

ПРОРОКИ

Яка різниця між пророком і передбачником? Хоч служіння цих людей не дуже далеке одне від одного, все ж таки існує різниця між ними. Пророк, одержавши від Бога мудрість і правду, проголошує їх народові. Він не сподівався від народу ані нагороди, ані будьякої подяки. Пророк свідомий того, що він мусить голосити народові божественну правду, і що народ може навіть покарати його смертю за ту правду. Наприклад, Шевченко писав у своєму “Кобзарі” так: “Хай мене і розіпнуть, а без вірша таки не влечу”. Отже, він не очікував ніякої нагороди. Це, власне, своєрідна прикметна ознака пророка.

Щодо передбачників, то це люди, які, хоч і наповнені Божою мудрістю, але не мають відваги класти власне життя за правду, як пророки Божі. Сам Бог у Своїм плянуванні вживав передбачення. Потрібно було все наперед, заздалегідь заготовити: вугілля, нафту, металеві руди й усякі інші мінерали, без яких людина не могла б розвиватися. Бог, створивши людину, одночасно наділив її здібністю передбачувати; дехто має більшу здібність у цім відношенні, а дехто меншу. Правда, існують і деякі каліки, що зовсім не можуть передбачувати й не раз повністю заперечують таку здібність.

Людина тільки зберігла себе тим, що вміла передбачити, наприклад, холод, і таким чином забезпечила себе заздалегідь відповідним одягом, помешканням і їжею, яку не раз ховала від різних шкідників. Все це міститься в здібності передбачення. Ось такі передбачення були, є і будуть у мудрих людей. Тільки безглузді не добачають цієї здібности передбачення ані в собі, ані в інших людей.

Поміж самими передбачниками існують люди, які далеко бачили, інші були коротко, а дехто з них таки зовсім нічого не бачив, а однак хотів належати до передбачників і говорив різні небилиці й казки. Потім з таких казок люди, які зовсім не розуміли, що таке передбачення, почали творити казку в казці, перекручуючи правдивий зміст якогось оповідання, щось на подобу єгипетського оповідання “Тисяча і одна ніч”. Але годі тут щось зробити, бо де панує правда, туди лізуть і неправдомовці.

Цих передбачників різні народи прозивали й найменували по-різному: пророками, віщунами, йогами, цадиками,

чарівниками, ясновидами тощо. Нам відомо, що було дві категорії передбачників: правдиві й фальшиві. У глибоку давнину жиди запитали Мойсея: “Як нам знати, які пророки правдиві, а які фальшиві?” Мойсей сказав їм, що ті люди, які провіщають правди, що дійсно збудуться, — це правдиві пророки від Бога; натомість ті, які провіщають речі, що ніколи не здійсняться, — це, ясна річ, фальшиві пророки, і їх треба побити камінням (5 Книга Мойсеєва 18:22). З цього ми бачимо, що на пророках чи передбачниках спочивала велика відповідальність.

Але ті часи минули. Нікому тепер краще не живеться, як пророкам, зокрема в західній демократії. Колишні пророки мусіли ходити в пустуню, їсти сарану й коріння, ходити лахмітті, постити до повного виснаження, а тоді вже проповідувати правду. А правда, звичайно, коле очі кожному, зокрема царям і їхнім прислужникам, які не зносять найменшої критики. Вони були сильними цього світу, мали в своїх руках владу й кожному пророкові, який не хвалив їх, відрубували голову, не чекаючи, щоб над ними збулося їхнє пророцтво. А якщо після їхньої смерті виконалося провіщене ними пророцтво, то тоді таким правдивим пророкам ставили гарні пам'ятники, бо ж мертвого вже не треба боятися, а люди могли ще заробити добрі гроші на такому пам'ятнику.

Так воно діялося, діється й буде далі діятися, але проте колись прийде кінець, бо всьому є кінець. Хіба комуністи не нищили тих, які дивилися далі? А тепер ось ставлять їм пам'ятники... Нема кращої малини, як нашим західнім пророкам. Бреши, що хочеш; дури, як зможеш! Ніхто до тебе не має ніякого діла, а що, навпаки, допоможуть тобі в своїх часописах розповсюджувати твою брехню.

Ось попробуй написати правду й зачепити того неправдомовця, то тоді й гроші тобі не допоможуть. Чогось на цім світі так усім смакує брехня. Теперішні фальшиві пророки зовсім відмінні. Вони не ходять до пустині, а лізуть до найкращих готелів. У лахміттях не бажають ходити, а зодягаються в найкращі убрання. Не хтять ходити з палицею, щоб голосити народові правду, а вимагають найкращого Каделака. Їсти не хтять сарани, а вимагають гарного м'яса, а до їжі ще й добру чарку шампанського... Ось один такий пророк в Америці повечеряв, випив алькоголю, перебрав мірку й помер. Лікарі ствердили, що помер від перепиття. А скільки опісля про нього писали пророчих похвал... Коли б він правду говорив і сам творив її, то з ним ніколи не трапилася б така подія. Ось які є модерні пророки!

Пару років тому я одержав українську газету і вчитав там, що з'явився пророк України, щось на подобу Магомета. Я звернувся до намісника того пророка, який виконував роботу, наче Єлисей у пророка Іллі. Той мене запевнив, що Бог послав нам дійсного пророка, який тільки визволить Україну. Довелося мені побачити того визвольного пророка. Я нічого не помітив у ньому дійсно пророчого, окрім хіба пророчих пейзажів і напівпророчого волосся. Але, коли я запитав того пророка, чи він вірить у Бога, то він прямо скасав: "Бога нема! Існує тільки наш прадід, що я походжу від нього". Я ближче приглянувся до того пророка й зобачив на його комірі свастіку. Я ще поставив кілька запитів цьому новітньому пророкові, бо бажав життєвим досвідом перевіряти такого типа, але я нічого дійсно пророчого в нім не знайшов. У розмові зі мною він нагадав мені політрука Коткова, який нам колись ще в армії тарабанив про таке пророцтво.

Наш новітній пророк п'є лікер, забавляється з дівчатами, і то ще з молодицями, не любить праці й ніколи не працював. Їздить добрим автом. Я пильно приглядався до нього та прийшов до висновку, що це справді фальшивий пророк. Але ми маємо також фальшивих людей, які потребують такого пророка, як вони самі. Колись у нас казав дід Улас: "Яка власть, така й снасть". Я сказав своєму сусідові Степанові: "Яка то тепер велика різниця між старими пророками і новими". Степан мені сказав: "Ге, то минули ті часи, що чорти жили по лозах, а люди по містах. Тепер і чорти порозумнішали і полізли жити по містах, а людей загонять по сибірських лозах. Святі тепер гинуть по лозах".

Дехто запитає мене, як то так скоро можна пізнати фальшивого пророка? А ось послухайте, я вам скажу. Фальшиві пророки перше збирають гроші, щоб випустити їхнє фальшиве пророцтво, а потім намагаються продати те пророцтво за добру суму. А тоді, хоч ви опісля й пізнаєте, що він фальшивий, то він уже про це не дбає, бо він узяв свої гроші. Фальшиві пророки бажать мати над народом абсолютну владу, називають самі себе різними титулами, пророками, геніями, учителями тощо. Це пророки-самозванці. Вони пильно дбають заховати все своє минуле й сучасне.

Правдивий передбачник не збирає грошей наперед, а голосить людям правду, радиться з народом, учиться в народі, а нарід бачить його щиру правду, і тоді проголошує його дійсним учителем. Правдивий пророк тяжко працює й допомагає іншим. Фальшиві пророки ніколи не працювали, а бажать жити краще від тих, що працюють. Вічному жебра-

кові все йому мало, ніколи його не нагодуеш. Він пише, що він щасливий, але на те щастя хтось із нещасних мусить працювати.

Пригадую московських пророків, які кричали, що ми будемо соціалізм, і тому треба переживати труднощі, а в самого нього очі вилазили від товщу. Я візьму приклад із найменших передбачників. Коли заклали першу п'ятирічку, то казали, що через 5 років вже буде рай. Тоді я запитав діда Уласа: “Скажіть мені, діду, що буде тоді, коли закінчать п'ятирічку”? Дід подумав і промовив: “Закінчать першу, то почнуть другу, а колу будуть продовжуватися п'ятирічки одна за другою, то витягнуть з тебе піт і кров”. А то був простий собі селянин. А інтелігенція нам тарабанила, що буде рай після першої п'ятирічки. Коли НКВД забрало цього діда Уласа і почала його обвинувачувати, що він читав Псалтир після померлої баби, дід побачив, що буде біда, і обґрунтував свою думку наперед, запитавши начальника НКВД такими словами: “Коли людина сама до себе балакає, то чи це є агітація?” Начальник сказав, що ні. Але начальник сказав дідові, що він читав Псалтиря не самому собі, а по умерлій бабі, а там були люди, що прислуховувалися до тієї контрреволюції. Дід Улас почав запевняти начальника, що тепер жнива, баба жила з боку села, в хаті нікогисінько не було, мертва баба не розуміла того, що я читав, а мені треба було декілька рублів, щоб віддати податок державі. Отже, я трошки заробив і заплатив податок. А де ж я, старий, зароблю?” Начальник покрутив головою і промовив: “Хитрий ти старик”.

Але начальник хотів однак на комусь зловити діда й почав питати його: “До кого ти мусиш молитися, — до Сталіна, чи до Бога?”. Улас подумав і промовив: “До обох — до Сталіна і до Бога”. Тоді начальник крикнув на діда та сказав: “Як то обом?” Дід Улас спокійно відповів так: “До Бога треба молитись, щоб давав дощ, а до Сталіна, щоб менше брав із нас податків, то буде добре для держави і для нас”. Начальник подивився на діда з подивом, що така заросла в похилому віці сільська особа таку філософію сказала, взявся за живіт і почав дуже сміятися. Відтак начальник сказав дідові: “Іди, старий, додому, нікому нічого не кажи, де ти був, що тебе питали, та більше не читай релігійної пропаганди, бо коли ще раз зловимо, то підеш пасти білих ведмедів...”

У 1941 році прийшли до нас німці. Я побачив діда Уласа і питаю: “Скажіть, діду, що воно буде?” Дід мені шепнув: “Німці вже війну програли”. Я питаю: “Як то програли, коли вони ще набирають сили, совети утікають...” Дід промовив:

“Їхня поведінка знищить їх самих... Ось переконаєшся, якщо доживеш”. Це, дійсно, пророче передбачення. Дід ніде не оголошував ані пророком, ані учителем, ані поетом. Але цей дід творив сам у собі казки та приказки, не дивлячись на те, що мав всього 2 класи народної школи. Однак усі знали, що дід Улас — це мудра людина.

Але що дало тому дідові мудрість? Він був глибоко релігійною людиною, любив Бога, правду, свій нарід, ненавидів тих покидьків, що лізли до комсомолу або партії. Він бачив, що то запродавці. Дідусь кожному помагав у біді, ділився з усім добром із сусідами. Оце й дало йому ту мудрість.

Москва виховала собі фальшивих пророків. Коли ми вирушили на еміграцію, то й обманці рушили за нами, щоб нас дурити і за рахунок обману вигідного життя. Ось ці безбожники називають себе пророками України. Де ви бачили чи чули, щоб хтось колись творив віру, щоб не вірити в Бога? А така “віра” вже створена. Де ж наші часописи? Ще помагають пропагувати це безбожництво. Де журналісти? Де науковці? Всі дрімають, усі спокійно сплять...

А може наш розбрат закрит нам очі? Нас більше обманюють свої фальшиві пророки, ніж чужі. Навіть тяжко стає на душі, коли перерахуєш ті людські кривди, що їх заподіяли нам оті поодинокі наші такі проводирі. Ми маємо своїх добрих пророків, тільки треба очиститися від московських фальшивих пророків, від того безбожного сміття. Чому ми їм потураємо? Ми ж маємо волю, хоч, правда, за чужими плечима. Чого нам мовчати перед тими обманцями, що виховані по партійних школах і проповідують безбожництво і на вільній землі за океаном? Вони кидаються на всі боки, щоб обдурувати простий нарід, використовують визвольні кличі, щоб краще грабувати наш тяжко зароблений гріш. Чи ж у нас немає правдивих пророків? Безперечно, вони є в нас. Тільки нам треба їх слухати. Хоч вони і повмирили, однак вони позоставили нам свої заповіді. Справді, вони так багато доброго написали для нас, що тільки докруги їхніх ідей ми зможемо об’єднатися. Хай Бог відкриє нам наші духові очі, щоб ми пізнали своїх дійсних пророків.

ПІСНЯ

Ми нині зійшлися у цю годину,
Це Божа любов об’єднала нас всіх!
Ми творимо одну українську родину,
Нам пророків не треба чужих.

О, Мати-Україно! Твої нам пророки:
Леся, Франко та Тарас!
Найкращі у світі вони, одинокі,
Є дійсні пророки для нас.

Про нашу славу вони нам писали,
Учили кайдани порвать!
Раба, боягуза, із гнівом карали,
Казали до бою повстать.

Чужі нас пророки довели до зради,
Від рабства ніхто нас не спас!
Рідная віра і рідні обряди
Єднають докупи всіх нас.

Ярма ми зреклися, своє ми шануєм,
В єднанні підемо у бій!
Самі над собою тепер ми пануєм,
І пісня і розум в нас свій.

Україно моя! Ти край наш багатий,
У всьому світі такого нема...
Степи там, Дніпро, там високі Карпати!
Ти дійсно святая земля.

М. Боровик

Справді, хто може заперечити, що Україна — це Богом благословенна земля в цілому світі. Ніде на земній кулі годі знайти кращого повітря, води, смачних овочів і поміркованого підсоння. Хто це все створив? Бог! Тільки, що наші батьки й ми у тому числі замість захищати свій рідний край, помагали ворогам окупувати нашу святую землю. Та навіть і тепер ще ліземо по всякі благословення до чужинців, щоб вони благословили нас їсти наш хліб. Чи ж не ганьба нам? А цим якраз користуються безбожники і роблять свою яничарську роботу. Але, коли б не було ворога, то не було б і охорони. Всяка хвороба поширюється на бруді. Болото спонукує людину митись. Може це спонукає й нас щось робити в цьому відношенні.

М. Боровик

ВІРНІ КУМИ!

(Фейлетон)

Як добре мати на чужині хоч маленьку рідню або доброго кума; такого, як наш сусід Степан, що має собі вірного кума Івана Козолупа. Це не кум, а по-простому сказати, — золото. Вони ще в таборах ДП покумилися й живуть, мов рідні брати. Вони разом приїхали до Канади, купили собі поруч себе фарми, щоб то вже бути вірними кумами до гробової дошки, не порушувати свого вірного кумівського пакту, що його вони склали між собою ще в таборах ДП.

Але в них була маленька біда. Степан ходив до Православної Церкви, а Іван зовсім не ходив до жодної церкви. Іванові Бог і релігія ніяк не лізли до голови. Але ці релігійні справи ніяк не могли впливати на їхню кумівську вірність. Живуть собі, мов брати. Часом щось треба допомогти, то один одному завжди залюбки помагав. Роки минули. Наші куми і не помітили, що вони вже постаріли. Але одночасно із старістю вони також збагатіли. Отже, тепер їх не цікавила робота, але вони стали політукувати.

Вони повиписували українські часописи. Звичайно, Степан заперенумерував собі один православний часопис, а один католицький, щоб стежити за боротьбою поміж ними. Іван Козолуп знову виписав собі неутральний часопис, бо він завжди говорив людям, що належить до неутральних. Ну і пішла в них гаряча дискусія. Кум Степан любив читати про бенкети, концерти, парафіяльними сварками й закінчував новинами зі світу. Іван був ще з дому політиком, бо колись носив червону книжку у кишені, проходив курс КПБУ, отже, він не є проста людина, а також і не ледача людина, бо щоб дістати ту червону книжку, то потрібно було добре попрацювати для "родіни". Цієї книжки даром за гарні очі не давали. Потрібно було не менш пару тисяч заяв написати на своїх товаришів, на друзів при праці, а ще й як напишеш на своїх родичів, ну то й нагана дадуть до боку і гарну працю, якою часто хвалився Іван Степанові. Так, то потрібно було великого труду, щоб такими благами користуватися. Наприклад, треба було мати добрий слух, щоб підслухати, що хто говорить. Потім треба було ще до того прибрехати, написати заяву до НКВД й нести її до району. То ціла біда. Отак люди дістають право на кра-

ще життя в ССРСР. Ось чому Івана нічого не цікавило: ні церква, ні парафія, нічого, що стосується морального життя.

Але похилий вік заставляє декого щось і подумати. Ось на днях я побачив одного прогресіста, що йшов таки до церкви. Колись бувало, коли ми зустрічалися, мій прогресіст сильно нападав на церкву включно з Богом. Але тепер побачив, що дні його пороховані, і тому побіг шукати того Бога, якого ще вчора сміявся. Отаке лихо трапилося з Іваном Козолупом. Піде до якоїсь церкви, а там говорять про Бога, рай, пекло, а йому це ніяк не смакує. Він не вірить у Бога, , гріхи не пускають його до раю, а пекла боїться, отже, ходить, мов та притруена муха.

Але якось вичитав у демократичній пресі, що появилася нова віра, і то українська рідна, яку зформував Лев Силенко-Орлигора. І то ще така віра, що не треба вірити в Бога, не треба молитися до Бога, не треба боятися Бога. Роби, що хочеш, бо Бог не милує й не буде карати. Моралі не треба додержуватись, живи, мов у ССРСР. Ось Іванові засмакувала така віра. Швидко Іван пише до головного визвольного столу в Чикаго, який визволяє від віри в Бога, щоб прислали йому священні книги й повний кодекс тієї віри, як також книгу про сучасне й позагробове життя. За пару днів Іван одержав цілу купу літератури. Він почав читати й вичитав, що нема ані раю, ані пекла, ані Бога. Існує тільки якийсь слов'янський предок (і то не знають, як його звати), який охрестив Орлигора Дашбогом. Кум Іван прочитав таку новину, яка йому якраз смакує, і від радості аж підскочив. Прибіг до кума Степана і розповідає, що завдяки нашій пресі, він довідався про такого мудрого учителя. Іван каже: "Я досі був сліпий, а тепер ми маємо таке чудо".

Але кум Степан людина поміркована. Подумав і каже: "Куме! То треба перевірити, хто цим керує... А може це заплановано для якоїсь колотнечі? А може, щоб нас зовсім знищити на еміграції... Вибивши з нас віру в Бога, а тоді ми станемо, мов худоба, і самі себе знищимо. Я вам раджу, куме, краще перевірте, хто це видумав".

Іван погодився на кумову пораду. Знову написав до Чикаго, щоб прислали більше інформації про самого учителя цієї віри. Тут йому прислали повну конституцію цієї віри, або молитву, в якій написано так: "Ти і я, Дашбоже, є одна сутність духа і тіла. Ти і я одне минуле, сучасне й майбутнє. Слава тобі". Ось де товариш Дашбог, такий, як і я, — подумав Іван Козолуп. А потім, як зирнув на фотографію, що то йому вислали з Чикаго також того початківця, та відразу

Івана приглушило, мов обухом. Іван придивився, аж на грудях у того учителя намальований грім, а на комірі Гітлерівська півсвастика. Відразу це очарувало Івана до безтямности.

Іван почав читати всі додаткові доповнюючі кодекси, потім під текстом читає: “Пророк, учитель, санскритолог, мовознавець, палкий промовець, письменник, поет, історик, філософ, самородок, на всі руки майстер”. Подумав собі Іван: “Як то не вірити, коли майже всі українські часописи це твердять”. А ще й самих прізвищ, то більше, ніж у єгипетського фараона було жінок.

Що ж то була за радість в Івана... Не діждався навіть вечора і побіг прямо до свого вірного кума Степана. Прибігає до кума в хату, навіть забув від радості сказати кумові добрий день і прямо відпалив: “Ось де наш український Вашингтон, про якого писав Шевченко!” Розкриває пакета й показує кумові Степанові. “Ос:, куме, це що га?”

Степан людина розумна, став переглядати всі ті кодекси, фотознімку самого генія, покрутив головою і думає... Степан ще родився до революції, а Іван родився разом із революцією, та ще й від батька революціонера, червоного партизана. В Іванових жилах тече вже революційна кров, так що на щось добре, то годі його переконати. Іван намагається переконати Степана, що то ми діждалися Вашингтона. Ось його правдивий закон.

Але Степан переглянув усі титули, прізвища, фото та промовив: “Порядна людина в своєму житті ніколи не дозволила б на таку хвальбу. Цим тільки забавлявся Сталін”. Потім почав читати Степан про ту кротячу мудрість того філософа. А там на всіх написано так багато бруду, що аби тільки витримав. Чужовіри, нечесні шахраї, неморальні, яничари... Ну які тільки є погані слова, то там їх знайдеш. Правда, що він обминув московських матюк. Хоч для тих, які вірять цьому, то московські матюки — це наче повітря; як ступне, так і матюк. Отже, не тільки нам, смертним, дісталось, а й самому Богові попало. Називає Бога, що Він готує пекла, робить війни, карає народи... А дід наш Дашбог нічого не робить, мов сам учитель, ніколи нічого не робив, бо наш дід лежить мертвий. Ось він кращий за Бога.

Далі Степан читає, що нема ні пекла, ні раю. Світ створився сам. Хоч і гриби, і ті мають насіння, а то гази покрилися і виріс козак... Ось така то філософія. Потім почав читати, як то людина з газу постала й не знала, що то таке є огонь. Грім запалив ліс і огонь припік зайця. Тоді людина почала

їсти печене м'ясо й не боятися огню. А це все відбувалося понад Дніпром. Бога нема, крім прадіда, а ми його внуки...

Степан подивився на свого вірного кума Івана і промовив: “Куме! Я чув уже про це безбожництво ще в 1926 році, як я був у советській армії. Це безглуздя нам плів політрук Рубльовв. Він говорив, що нема Бога, що світ сам створився. А ви, куме, довіряєте цьому? Га?” Іван у відповідь каже: “Ось тут ясно пише, що рідна українська віра. Не вірите, куме, то ось вам чорне на білому. Тут же наша давня історія, як то ми світом колотили, сватами були в єгипетського фараона, володіли всім світом, хоч, правда, не довго, бо тільки 28 років. Але наші козаки відгуляли”. Степан промовив: “Куме, це політика. Де хто колись був, хто кого за чуба колотив, та сорочку здер із плечей... Але що то за віра, що в Бога не вірять? Це ж московське безвір'я”.

Іван знов просить кума на пару днів, щоб перечитати ту філософію. Пройшло аж два тижні, поки Іван своєю політичною головою перевірів усе. Через два тижні приходять кум Іван до кума Степана і прямо заявив: “Ви, куме, не розібрали добре справи. Я вам точно розкажу. Наша справа вирішена. Буде вже вільна Україна. Отже, я вам, куме, розкажу про все. Світ постав із газів. Гази створили першу людину. Ту людину природа назвала Дашбог. Той Дашбог створив нам тата Оря і маму Лель. Але наш учитель ще не знає, кого першого створив Дашбог, чи тата Оря, чи маму Лель. Але він на ці досліди збирає доляри. Отже, той праотець Дашбог створив, а, можливо виліпив із глини, нам тата Оря і маму Лель, бо у Дашбога не було жінки, бо наш учитель про це нічого не написав. Але, створивши тата Оря і маму Лель, Дашбог дав для Оря плуга і назвав його орачем, а мамі Лелі дав серпа, щоб жала пшеницю, а також горшка, щоб варила галушки. Правда, татові Ореві він у додаток до плуга дав ще молотка, щоб він поправляв плуга, бо без молотка нічого не вдієш, якщо поломиється плуг. Правда, щоб нашому Ореві прадід дав довше ім'я, хо чтаке, як Орлиг, але то все дрібничка. Наш учитель усе виправить. Жінка Лель дуже гарна. Отже, тато одержав плуг і молотка, а мама — серпа й горшка, щоб тату варити кашу або галушки. Але Дашбог забувся дати їм щастя. Через те й ми нещасливі. Отже, плуг, молот, серп — це наша святість. Не вірите, куме? То ось самі прочитайте”.

Степан почув, що нам уже тулять і серпа, і молота, та промовив: “Тоді будуть казати, що ми росіяни, бо святкуємо серпа й молота”. Але Іван Козолуп має на все матеріял і запитав кума Стапана: “Скажіть, куме, чия свастика — ні-

мецька, чи наша українська?” Степан тоді каже: “Як то ви, куме, думаете, що намалюєте серпа, молота, свастику й цими проклятими символами виборете Україну? Та ще на цьому проклятті будувати віру? Та ще таку віру називати українською?”

Але кум Іван, як патріот безбожництва, підняв крик: “А як ви думаете, куме! Коли воно є наше, то ми мусимо цуратися його?” Але кум Степан сказав свою стару приказку, що без півлітри не розбереш. Витягає з шафи “кенедіян віскі” і налили по одній. Випили по одній. Почалася в них дискусія. Не ладяться. Степан промовив: “Щось нам одна чарка не допомагає. Вип’ємо ще по одній”. Випили ще й ще... Ось дискусія наладналася. Іван тепер підпитий, так що деякі слова почав перекручувати, кажучи: “То, куме, нам потрібно знати нашу історію самобутню. Її друкують у “Канадійському Фармері”. Та треба знати, де то наші предки Гидкотіти, та Гидкокоси колись проживали”. Кум Степан дуже розсміявся і почав поравляти кумові його вимову: “Куме, ви не вмієте вимовити історичних слів, а лізете в історію”. Іван промовив: “То знаєте, куме, що історичні назвиська тяжко вимовити”. Степан пояснив, що то, куме, не “Гидкотіти”, а “Гитіти”. А також не “Гидкокоси”, а “Гиксоси”.

Степан запитав Івана: “Ну, куме, а що далі?” Іван промовив: “То нам потрібно йти самобутньою дорогою, зробити розкопи та знайти кістяк Дашбога, потім тата Оря, а там і мами Лель. Отоді ми покажемо світові, що ми є герої”. Але Степан промовив: “Що ви, куме, з’їхали з глузду. Хіба ж Дашбог людина? Його ж наші предки назвали богом, а ви, куме, везрете, що кістяка викопаете”. Іван вийшов із рівноваги та промовив: “Що вам, куме, ще одних окулярів бракує? Не вірите, то прочитайте. Тут ясно написано, що Дашбог — це предок, і то тільки слов’янських племен”.

Степан бачить, що його вірний кум не живе своїм розумом, а затурканий до безтямности, промовив: “Тоді чим можна доказати, що то кістяк Дашбога, чи тата Оря або мами Лель?” Іван тоді промовив: “А то проста річ. Дашбог буде в руці держати тризуб, тато Ор буде з плугом і молотком, мама Лель буде з серпом і горщок у ногах, а свастики ми ще добре не знаємо, хто перш її видумав, але вона є наша.

Степан питає: “А далі, а тоді ми побудуємо храм біля Нью Йорку, на якого ми вже збираємо гроші, та посередині поставимо кістяк Дашбога, праворуч тата Оря, а ліворуч маму Лель. Угорі буде плуг, серп і молоц, а долі під ногами свастика, символ тертя огню паличками, ото вся наша свя-

тість”. Степан питає: “Якого кольору те все буде намальоване? Брунатного чи червоного?” Іван промовив: “То нашого дорогенького учителя справа, як він вирішить”. Степан промовив: “А як вам, куме, ваш учитель задорого коштує? Хоч би на один місяць?” Іван почухав потилицю і промовив: “Поразувати все разом, то трохи і дорого”.

Степан покивав головою і промовив: “Мабуть, куме, їдьмо до Маніоти у МЕЙО КЛІНІК. Хай там вас перевірять, особливо вашу голову, бо щось із вами не в порядку”. Іван, почувши такі слова, що то його кум безглуздим зробив, та як закричить, та як загне по-московському в три поверхи, та як почав виказувати, що то я тобі більше помагав, а ти мені не хотів щиро помагати... І всі кумові гріхи вилив, навіть ті, що кум творив у таборах ДП. Аж тут їх вірна кумівська нитка увірвалася. І відтоді вже один із одним не хтять навіть зустрінутися. Вже й їх фарми стоять на продаж. Значить, що безбожна віра роз'єднала найвірніших кумів, цебто рідна віра в прогресі...

Вилсонвилле, Онт., Канада,
4-го березня 1971 р.

Михайло Боровик

ТРОХИ ГУМОРУ...

Онтарійський уряд розіслав своїх робітників, щоб опитати нарід про занечистення повітря (полюшен). Приходить до мене один юнак і каже: “Мистер, яка ваша думка про полюшен? З чого перше треба починати? Я глянув на нього, а в мого співрозмовника волосся довге, борода рижа покудомшена, мов у дикого kota. Я тоді відповів: “Починай перш від самого себе. Піди до фризiera, нехай тебе підстриже.

**

Один українець питає іншого: “Слухай, Іване, я чув, що ти став тепер культобмінником. Чи це правда?” Той відповідає йому по-московському: “Да!” Почувши московське дакання, перший промовив: “То ти вже свою мову проміняв за московську?” Той йому заявив, що на те ми є культобмінниками, щоб міняти свою на чужу...

**

Один українець вичитав в українському журналі нового Магомета, що навчає, що Бога нема. А в тім журналі написано так: “ Дайте мені закінчити мою святу книгу, а тоді розіпніть мене”. Це правда, що він таки відважний? Я сказав, що правда. Як він оголосив за свою книжку велику суму та що продасть їх, та добре вторгує, то він сам розіпнеться в Міямі Біч на Флориді, ляже плечима на пісок, розгляне астрономію, потім, як сонце припече, перевернеться і буде розглядати геологію, а як і плечі зачервоніються, то ляже на правий бік і дасть серцю волю... Тоді знов у його геніяльній голові явиться нова ідея для нових долярів...

**

Два чоловіки йдуть до церкви. Ось один і каже: “Як то так, що тепер так багато людей не вірять у Бога?” Той йому відповів: “Бач, ніхто не хоче, щоб хтось судив його”.

**

Я сам фармер, повіз продавати помідори. Ринок поганий. Я пустився на хитрощі. Почав кричати: “Гарні помідори!” Сім раз спрейовані! Не вірите? То зловіть муху і пустіть на помідору, і муха за 5 хвилин здохне”. Бачу лізе до мене одна жінка на обидвох палицях, підпирається і промовила: “Чому ти, містер, сам не здох, як перший раз спрейовав?”

Я сам муляр. Мій син сидить, грає на гітарі й питає мене: “Яку ви любите музику: жез чи клясичну?” Я сказав, що я люблю, як їде пожежна сторожа та грає. Син тоді каже: “А то що з вами?” Я йому кажу, бо мені є тоді свіжа робота.

**
*

Одна українська політична партія оголосила кампанію за об'єднання. Дістав і я листівку, читаю. “Усіх наших політичних, церковних діячів і все українське громадянство закликаємо до об'єднання! Приходьте до нас, ми всіх приймаємо. Якщо будете тихо сидіти та слухняно виконувати наші накази, як також щиро жертвувати, то даємо поруку на об'єднання, а в єдності сила народу”. Підписали: Голова визвольного столу, Твердолобок. Секретар, Ослячко”.

**
*

Один письменник каже мені: Як то так, що ти є муляр, а лізеш у письменники?” Я йому відповів: “Бо я є найкращий”. Він з обуренням питає: “Як то найкращий”? Я йому кажу: “Бо між письменниками я є найкращий муляр, а між мулярами, я є найкращий письменник”.

**
*

Коротка правда, дорожка за цілі томи брехні.

**
*

Ще таких людей нема, щоб їх критикував, а вони тобі дякували. Отже, і я не очікую ніякої подяки.

**
*

Коли б Бог післав нам таку людину, яка б нищила всі хвороби, тоді проти неї повстали б лікарі, дентисти, ветеринари, медичні сестри, аптекарі, фабричні хіропрактики та всі ті, що пов'язані з медициною. О то був би великий протест...

**
*

Наші табачники противляться проти правдивої реклами про їхній табак. Ледарство й вигідне життя спонукують людину говорити неправду, щоб таким чином боронити своє тепле місце, чим тільки зможе.

**
*

Вільна людина вільно скаже й вільно напише. Та людина, яка знаходиться під чужим впливом, мусить обережно говорити, обережно писати, щоб не огірчити свого зверхника.

**
*

Якщо ти хочеш, щоб тебе вигнали з твоеї організації, до якої ти належиш, то скажи їм щирю правду.

Коли б кінець був тикай, як початок, там панувала б правда.

**
*

Одні йдуть, щоб будувати; другі, щоб дивитись; треті, щоб розкидати.

**
*

Правда для фальшивої людини — це гіркий докір. Чи ми віримо, чи ні, всі з'явимося перед праведного Суддю Бога та дамо Йому звіт за все потаємне й явне, чи добре воно, чи лихе!

ОТЧЕ НАШ!

Може хто заперечить, що чортові сини, що живуть на землі, не моляться Богові. Ні, вони моляться, тількищо їх молитва відрізняється від християнської. Ось я вам її напишу. Отче наш, Ти на небі, а ми на землі.

Нехай святиться ім'я Твоє, а наше хай славиться.

Нехай прийде царство Твоє, щоб нам ним керувати.

Нехай буде воля Твоя, а наші гроші, як на небі Твоя, так на землі наша.

Хліб наш модерний дай нам три рази денно.

Прости нам провини наші, бо ми прощаємо всім, кому ми виноваті.

Не веди нас у спокусу, щоб ми не втратили своїх теплих місць.

А ізбав нас від лукавого того чоловіка, що слідкує за нашими чорними ділами.

Бо Твоє царство і сила, а наші гроші, влада, радіо і телевізія.

Слава Тобі, а нам честь і пам'ятники.

Амінь усім тим, що нам перешкаджають”.

Може хто заперечить, що це неправда, що немає таких священників. Ті священники, які підкладають бомби, організують страйки, гіпісів, які молилися за здоров'я Сталіна, — оті інакше не моляться, як тільки так.

Михайло Боровик

З М І С Т

Від автора	3
Сон	5
Пророки	41
Вірні куми (фейлетон)	47
Трохи гумору... ..	53

